БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 163 (9918) | 1962 оной июлиин 12, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Манай аха дүүгэй хани барисаан бата бэхи

МОСКВА, июлиин 10. (ТАСС). Монголой Арадай Революциин болоһоор 41 жэл гүйсэһэнэй ойтой—национальна һайндэртэйнь дашарамдуулан, нүхэд Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, нүхэд Ю. Цеденбалда, Ж. Самбуда амаршалгын телеграмма альгээгээ. Монголой Арадай-Революционно партиин ЦК-е, МНР-эй Арадай Хуралай Президиумые, МНР-эй Министрнүүдэй Соведые, аха дүү Монгол арадые нүхэд Н. С. Хрущев Л. И. Брежнев хоёр халуунаар амаршалаад, социализм байгуулгадаа, арадуудай хоорондо эб найрамдал хани харилсаа тогтоохо тушаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын го[...] гуримуудай үндэһэ һуури дээрэ манай арадуудай хоорондохи ах[...] дүүгэй хани харилсаанууд саг үргэлжэ бэхижүүлэн хүгжөөгдэнэ гэжэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ. Манай аха дүүгэй хани барисаае совет арад үндэрөөр сэгнэнэ. Энэ хани барисаамнай хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи.

* * *

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Шагдарсурэндэ мүн лэ амаршалгын телеграмма эльгээгээ.

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряагаад лэ байхада, эб найрамдал, бүхы арадуудай аюулгүй байдал хангагдаха

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ 1962 оной июлиин 10-да Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ

[...]эбсэг бүгэдэ ниитээрээ [...]н, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгрессэй делегадууд, айлшад! [...]йрамдалай түлөө тэмсэлээр хүндэтэ сорат- Нүхэдүүд, ханинар!

[...]гай түрүүндэ, Советскэ [...]льствын, манай ороной [...] зүгһөө таанадые амар[...]мни, эб найрамдалда [...] хүсэнүүдэй түлөөлэг[...]түүхэдэхи эгээн ехэ тү[...]этэй конгресс зарлаха [...]олгон Москвае таана[...]лэн олоһоной түлөө [...]ан хүргэхыемни зүб[...]. Энэ зал соо суглараад [...] таанадтай бүхы совет [...]нал сэдьхэлээ нэгэдүү[...]. Юуб гэхэдэ, конгрес[...] зорилго совет арадай [...]ангин хүсэл эрмэлзэл[...]эдөөр тааралдана.

[...]эбсэг бүгэдэ ниитээрээ [...]н, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгрессэй [...]аһан ябадал манай үе [...]гээн лэ элитэ ехэ [...]удай нэгэн болоно. Ма[...]мбэрсэг дэлхэй дээрэ [...]даг бүхы шахуу ара[...] түлөөлэгшэд, элдэб үн[...]һатанда, нациинуудта, [...]д болон социальна бү[...]тэ, партинуудта ха[...], политическэ элдэб [...]долтой, элдэб шажанда [...] хүнүүд, бурхангүй[...]һанал бодолойнгоо ал[...]ае хэрэгсээнгүйгөөр, мүнөө үе сагай эгээн хойшолуулашагүй асуудалые—дайн байлдаа саран зайсуулха асуудалые зүбшэн хэлсэхын тулада хамтадаа суглараад байна.

Хүн түрэлтэн гайхамшагта үе сагта мүнөө ажаһууна. Үзэгдөөгүй түргэн социальна дэбжэлтэ, эрдэм ухаанда, техникэдэ, байгаали тухай манай эрдэм ухаанда боложо байһан асари ехэ эрид хубилалта хадаа газар дэлхэй дээрэхи бүхы хүнүүдтэ угаа ехэ аша туһатай байжа шадахал.

Зүгөөр ээрхэг- түримхэй, харата муухай хүсэнүүд хүн түрэлтэнэй оюун бодолой туйлалтануудые хүн түрэлтэндэ, тэрэнэй соёл болбосоролдо эсэргүүгээр зорюулжа болохо гэжэ минутынишье турша соо мартажа болохогүй.

Ракетно-ядерна дайнай оньһо дарахые оролдодог гэмтэ этэгээдүүдэй амыень тон шангаар татахын тулада, үргэн олон арадуудай эгээн эршэтэй, хойшолуулашагүй ябуулгануудые хэхэнь шухала болоно. Дэлхэйн шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэн, бүхы арадуудай ажаһуухые, зохёон байгуулхые хүсэдэг бүхы хүнүүдэй амжалтатайгаар нэгэдэлгэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдһээ нилээд ехээр дулдыдаха байна. Хүн түрэлтэнэй үмэнэхи энэ харюусалга конгрессэй делегадуудые зоригжуулаг лэ!

[...]уу зэбсэг хуряалга—мүнөө үе сагай [...]йлашагүй шухала эрилтэ болоно

[...]этэ ханинар! Буу зэб[...]яаха тухай Женевэдэхи [...]дэ хабаададаг бусад [...]льствануудые толгой[...]ор шэнги, би хадаа [...]бсэг бүгэдэ ниитээрээ, [...]р хуряаха асуудалаар [...]нгоо хараа бодолые [...]с дээрэ найруулан хэ[...]ряал абаһан байгааб. [...]кэ правительство энэ [...]е баяр баясхалантай[...]үбшөөгөөд, мүнөө үе са[...] шухалын шухала асуу[...] өөрынгөө һанал бодо[...]нгресстэ элидхэжэ үгэхэ [...] өөрымнай уялга гэжэ [...]он байна.

[...] бодото байдал тухай [...]уунь хэлэхэ хэрэгтэй. [...]н шэнэ дайнай һүжэр[...]ул бии байһаар. Хэрбээ [...] шанга хэмжээнүүдые [...]й һаа, хүн түрэлтэн энэ [...] татан оруулагдажа [...] байна. Термоядерна [...]үүдэй улам бүри нари[...]дажа байһые обёорон[...]раха аргагүй. Эдэ зэб[...] сэрэгэй арсеналнуудта [...]хэ хэмжээтэйгээр суг[...] нөөсэлэгдэжэ байна. [...]бсэгэй иимэ ехээр түхеэ[...]д байхада, урдань үхэр [...]д өөрөө буудажа орохо [...]элсэдэг һэн. Энэ үгүү[...] мүнөө үеынхеэр най[...]л: термоядерна һомотой [...]нүүд өөһэдөө ниидэдэг [...]нь гэжэ хэлэхээр бай[...]ерна зэбсэгүүд улам бү[...]н оронуудта байрлуу[...]аг болоо, эдэ зэбсэгүү[...] хангагдаһан сэрэгэй [...]үүд олон боложол бай[...]. Тиигэжэ харата муухай [...]үдэй зүгһөө дэлхэйн шэ[...] һүжэрөөхэ аюул улам [...]лоно.

[...]й үе сагта дайнда бэ[...] хэзээ хэзээнэйхиһээ [...] хэгдэнэ. Сэрэгэй-про[...]енна монополинуудай [...]«үхэл хохидолоор арал[...]наймаа хэгшэд» болон [...]урһэн сэрэгэйхид, США[...]дын президент Эйзен[...]й тэрэниие иигэжэ нэр[...]й ёһоор, энэ «сэрэгэй[...]шленна нэгэдэл» буу [...] угаа ехэ яаралтайгаар [...]нэ. Баруун оронуудай [...]үндэтэй эрдэмтэд-атом[...]ай сэгнэлтын ёһоор, мү[...]лхэй дээрэ «ядерна үхэл [...]дуулха хүсэн» 250 мянган мегатонно, тайлбарилан хэлэбэл, 250 миллиард тонно тринитротолуолай хүсэнтэй адли болоно. Тиимэ болохолоороо, манай бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи хүн бүхэндэ дунда зэргээр 80 гаран тонно тэһэрдэг зүйл мүнөө бэлэдхэгдээд байна бшуу. Энэ продуктаар бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зон мүнөө хүсэд элбэг дэлбэгээр хангагдаһан болонол.

Хуулита мэдээнүүдэйшье ёһоор бүхы дэлхэй дээрэ сэрэгэй хэрэгсэлдэ жэл бүхэндэ 120 миллиард доллар гаргашалагдана. Энэ хадаа дэлхэйн экономикын бүхы һалбаринуудтахи капитальна хүдэлмэридэ зорюулагдадаг мүнгэ зөөриин хахадайнь тухай болоно бшуу. Энэ мүнгэ зөөри экономическа талаараа хүгжэлтэ багатай бүхы гүрэнүүдэй национальна доходой гурбанай хоёр хубиин шэнээн болоно. Имагтал НАТО-до оролдог оронууд дайнай бэлэдхэлдэ 10 минута бүхэндэ миллион доллар гаргашална!

Дайнда бэлэдхэлгын талаар Америкын Холбоото Штадууд нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Дайнай хэрэгтэ сэхэ, мүн эли далдаар США-гай зорюулһан гаргашанууд 17 жэлэй турша соо —1946 онһоо 1962 он хүрэтэр 900 миллиард шахуу доллар болоо. Энэнь дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ бүхы капиталис оронуудай гаргашалһан мүнгэ зөөриин тухай шахуу болоно. НАТО-гой бусад гэшүүд сэрэгэй гаргаша ехээр хэхэ хэсүү замда оронхой. Сэрэгэй хэрэгсэлнүүд эдэ бүхы оронуудта үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэйгээр бэлэдхэгдэнхэй.

Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрхэ хэрэгтэ арад зоной угаа ехэ хүсэ шадал зорюулагдана. Мүнөө манай бүмбэрсэг дэлхэйн 20 миллион үлүүтэй хүн зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алба хэнэ. 100 гара миллион хүн сэрэгэй бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэнэ, дэлхэй дээрэхи бүхы эрдэмтэдэй 70 процентнь яаба хээбэшье сэрэгэй талаар хэрэглэгдэдэг байха юм. Энгэй зоной общественные бүри мүһэн дайнай зорилгоор хэрэглэхэ аюул, баруун оронуудта бодотоор үзэгдэдэг боложо байна.

Термоядерна дайнай аюул, тэрэнэй хойшолонгууд үлэмжэ ехээр хүхирөөгдэнэ гэжэ баруун оронуудай хэблэлдэ һүүлэй үедэ оролдосотой нэтэрүүгээр бэшэгдэдэг болоо. США хадаа термоядерна дайн байлдаа һүжэрөөжэ шадаха байна. Юуб гэхэдэ, энэ дайн юрын дайнда орходоо жаахан лэ муу хойшолонтой. Имагтал хүнэй үхэлгэ «олоншог», материальна хохидол нэгэ бага «ехэшэг», тэрэниие һэргээхэ эрхэ байдал «бэрхэтэйшэг» байха. Бүтэн үлэхын тулада хоргодон һууха бүхэлэлтэнүүдые эртээнһээ түхеэрхэ, харха хулганаан мэтэ нүхэн соо байжа һураха хэрэгтэй гэлсэдэг.

СССР-эй, мүн США-гай сэрэгэй хүсэнүүд тэнсүү гэжэ урда тээнь мэдүүлдэг байхадаа, США-гай урдын президент Эйзенхауэр, мүнөөнэй президент Кеннеди бодото тодорхой хараа бодол баримталдаг байһан юм. Иимэ хараа бодол тухайгаа президент Кеннеди Венэдэ намтай уулзахадаа хэлэһэн байгаа. Мүнөө США-гай хүсэн булюу болоо гэһэн хэбэртэй. һанал бодол өөрынгөө арадта, өөрынгөө союзнигуудта түрүүлхые США-гай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад оролдодог боложо байна. Иимэ үгэнүүдэй зорилгонь яһала эли: дайнда булижа гарахабди гэжэ баталан хэлэхэдээ, Америкын милитаристнууд өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые, тэрэшэлэн союзнигуудые урмашуулан зоригжуулхые хүсэнэ гээшэ.

Энэ аюултай һанал бодол уласхоорондын харилсаануудые бүри шахардуу болгохо, дайнай аюулые улам шангадхаха зорилготой. Зүгөөр бодото байдалые хараада абаха болоо һаа, энэ һанаашалгань ямаршье үндэһэ һууригүй байна. Өөһэдынгөө хүсэнүүдэй булюу боложо хубилһые Америкын ажал ябуулагшад яажа тодорхойлоо гээшэб гэжэ асуухаар? Энээн тушаа ямаршье мэдээн тэдэндэ байхагүй. Хэрбээ бодото байдалые зүбөөр сэгнэхэ болоо һаа, тад ондоогоор харагдаха байна. Аюулгүй байдалаа хангахын тулада Советскэ Союз 50, 100 мүн дээшэшье мегатоннын ядерна зэбсэгүүдые, түби хоорондын ракетэнүүдые, өөрыгөө хамгаалхын тулада, бариха аргагүй глобальна ракетэнүүдые, ракетэдэ эсэргүү ракетэнүүдые һүүлэй жэлнүүдтэ байгуулха баатай болоо. Сэрэгэй иимэ ехэ хүсэтэй техникэтэй боложо шадаагүй США-гай зонхилхы нюурнууд булюу ехэ хүсэтэй болообди гэжэ баталан хэлэхэ багаханшье үндэһэ баримтагүй.

Хүсэнүүдэй тэнсүүри дайнай боложо байха үедэ хубилдаг, дайнай үрэ дүнгэһөө уламжалан бүришье ехээр хубилдаг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Булюу ехэ хүсэтэйбди гэжэ хододоол хэлэжэ байдаг Гитлер, Советскэ Союзаар, тэрэнэй союзнигуудаар бута сохигдоһон байгаа бшуу. Мүнөө ракетно-ядерна зэбсэгэй бии болоод байхада хүсэнэй тэнсүүриие эндүүтэйгээр тодорхойлхо гээшэ арадуудта бүришье ехэ аюултай. Городуудые һандаргахын, жэшээлхэдэ, хүтэлбэрилэгшэдэйнь угаа үһэрюу хараа бодол баримталдаг Баруун Германиие гү, али ондоошье гүрэнүүдые үгы хэхын тулада 100 мегатоннын хэды бомбын хэрэгтэй байха байһые хэн хэлэжэ шадаха гээшэб? Советскэ Союзда орходоо США булюу ехэ хүсэтэй гэжэ Америкын хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай эндүүтэйгээр баталан хэлэдэгынь бусад оронуудай арадуудташье, мүн Америкыншье арадта угаа ехэ аюултай.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха)

ЖЭЛ, ЖЭЛ ХАХАД ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭХЭЭР МҮРЫСЭЕ!

Түрүүлһэн колхоздо—дамжуулгын Улаан туг

ЗАХААМИН. (Телефоноор абтаба). Зунай бэлшээриин үедэ малаа һайнаар таргалуулһанайнгаа ашаар «Красный Октябрь» колхозойхид ехэ амжалта туйлажа, мал ажалай продуктнуудые абалгаар аймаг доторoo түрүү һуури эзэлбэ.

Үнгэрһэн хахад жэлэй туршада тус колхозойхид мяха худалдаха түсэбөө 103, нооһо 119, һү 100,3 процент дүүргээ. Үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 143 процентдэ хүргөө.

Ажалаа эмхитэйгээр ябуулһан энэ колхоздо КПСС-эй райком, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

А. Дамдинов.

Богони болзорто үнгэргэхэбди

Аймагаймнай колхоз, совхозууд адууһа малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табяад, энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа эхилээ. Мүнөө үедэ олонхи ажахынууд үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороод байнхай.

Үбһэ хуряалгые 20—25 үдэрэй туршада сүм дүүргэхээр хараалһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид ажалаа һайнаар эмхидхэнхэй. Эндэ 21 морин, гурбан тракторай косилканууд ажаллана. Илангаяа тракторaap үбһэ сабшадаг агрегадуудта дүршэлтэй хүнүүд табигдажа, тэдэнэр үдэр бүриингөө даалгабари үлүүлэн дүүргэнэ. Гар хажууршадай болон косилкашадай ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэһэнэй ашаар, түрүүшын үдэрнүүдтэ хэдэн арбаад гектар сабшалангай үбһэ унагаагдаа. Мүнөө түрүүшынхинь хатаад, тармагдажа, һурилэгдэнэ.

—Энэ жэлдэ үбһэ хуряалгые богони болзорто үнгэргэхэбди. Машина, зэмсэгүүдээ бүтээсэтэйгээр ашаглахабди, —гэжэ эндэхид мэдүүлнэ.

Тиихэдэ Хара-Шэбэрэй «Победа», «Коммунизм» колхозууд үбһэндөө ороод, ажалаа эмхитэйгээр ябуулна. Энэ жэлдэ тус колхозуудай сабшалангай хэдэн зуугаад гектарынь гараар сабшагдажа, үбһэн ехээр хуряагдажа абтаха юм. Хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө эхилээд, үбһэ хуряалгада ажаллажа байһан олон звенонууд шалгараа. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхозой нэгэдэхи бригадада 25 гар хажууршад ажаллана. Тэдэнэй олонхинь нормоёо 110—120 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Мүн Заганай колхоз тэжээл бэлэдхэжэ эхилһээр хэдэн хоног болоо.

Байгша ондо аймагаймнай колхоз, совхозууд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Ажалай үедэ бригада, звено хоорондохи дүн согсологдожо, улаан тугханууд барюулагдаха болоно. Колхозуудай правлени, партийна организацинууд үбһэ сабшажа байһан хүнүүдэй ажалые таба-табан үдэрөөр хаража үзэхэ, тиигээд даалгабаряа хододоо дүүргэдэг хүнүүд урмашуулагдаха.

К. Калашников,
Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Барилганuудынь хэзээ бүтэхэб

Байгша ондо Бэшүүрэй Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо барилганууд олоор бодхоогдохо байгаа. Теэд ажалынь муугаар эмхидхэгдэжэ, энэ хүдэлмэри һаалтада ороно. Тусхайлан хэлэхэдэ, колхозой хоёрдохи бригадын фермэдэ үнеэдые зайн галай хүсөөр һааха тусхай байра түхеэрэгдэхэ гэжэ май һарада хэлсэгдэһэн байгаа. Июнь һара соо дүүргэгдэхэ энэ барилгань мүнөөшье болотор дүүргэгдээгүй. Барилгые түргэдхэхэ тушаа колхозой правлениин зүгһөө багаар анхарагдана гэжэ дархашуул хөөрэлдэнэ.

Гансашье энэ бэшэ, хаража үзэбэл ондоошье юумэнүүд олон. Тус колхоздо мастерской баригдажа эхилһээр гурбан жэл үнгэржэ байнхай. Артелиин техникэ, зэмсэгүүдэй хадагалагдаха энэ байрын дүүргэгдэдэггүй ушар хүтэлбэрилэгшэдэй барилгын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандадагһаа болоно гэлтэй. Тиихэдэ колхозой түб тосхондо найман жэлэй һургуулиин байшан баригдаха гэлсэгдэһээр хоёр жэл болобо. 1961 ондо һургуулиин бууса шадар хэдэн ашаа хирпиисэ, шулуу асаргадажа буулгагдаһан юм. Тэрэнь мүнөө хүрэтэр хэбтэһээр.

Баригдаха юумые саг соонь бүтээгээд байгаа һаа, ямар һайн байгааб. Энээн тушаа хэмжээ абтахаар болоо.

В. Цыдыпов,
худөө бэшэгшэ.

Эгээн богони болзорто

Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэри тон шахардуугаар үнгэрхэеэ байна. Ороһо таряан залаалжа, августын эхеэр хуряагдахаар болохонь дамжаггүй. Тиимэһээ үбһэ хуряалга, силос даралгые удаарyyлангүй эхилжэ, эгээн богони болзорто үнгэргэхэ хэрэгтэй болоно.

Байгша оной онсо өөрэ илгаае хараадаа абажа, совхозой отделенинүүд үбһэ хуряалгадаа хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ оробо. 1-дэхи отделениин хоёр звено Наушка гэжэ газарта шугын ногоо сабшажа байнхай. Спиридон Суровцевой хүтэлбэрилдэг тракторно-тарян ажалай бригадада сабшадаг 1 агрегат хүдэлнэ, мүн хэдэн гар хажууршад ажаллана. Мүн эндэ һаалиин гүүртынхид Буурал, Харанхы гэжэ нютагуудта арал шугын ногоо хуряажа эхилэнхэй.

Тэрэшэлэн совхозой II, III, IV отделенинүүд үбһэндөө ороһоор 2—3 хонобо.

Үбһэ хуряалгада бүхыдөө 26 звено, 354 хүн ажаллажа, хамта дээрээ 40500 центнер үбһэ абаха зорилготой.

Түсэбэй ёһоор звено бүхэн үбһэ хуряалгаяа 15 хүдэлмэриин үдэртэ дүүргэхэ ушартай. Хэрбээ энэ болзорто звено үбһэ сабшаха түсэбөө дүүргээд, 1000 центнер үбһэ һурилһэн байбал, тэндэ хүдэлһэн хүнүүдэй ажалай түлөөһэн 30 процентээр дээшэлхэ юм.

Звенонууд түсэбһөө гадуур үбһэ абажа һурилөө һаа, 50 процент ехэ түлбэри абаха, түсэбһөө гадуур суглуулһан тэжээлэйнгээ 20 процентые өөһэдөө хубааха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүри согсологдохо байна. Звено бүхэндэ полит-эмхидхэгшэд томилогдожо, партийно-комсомольско группа бии болгогдоо.

Үбһэ хуряалгын, силос даралгын ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулгада анхарал хандуулагдана. Совхоздомнай трактораар үбһэ сабшаха 7 агрегат, үбһэ һурилхэ 2 машина тоологдоно. Тэдэ машинанууд заһабарилагдажа дүүрэхэеэ байна.

С. Кривогорницын,
Погранична совхозой директор.

ТҮРҮҮШЫН ҺҮРИНҮҮД БОДОБО

Үбһэ, тэжээл байгаал һаа, мяха, һү элбэгээр абтаха гэһэн партиин ЦК-гай мартын Пленумэй эрилтые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, аймагай колхозууд энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ эмхитэйгээр оробо.

Аймаг соогоо үбһэ хуряалгадаа эгээн түрүүн ороһон «Дружба» колхозой гэшүүд 100 гаран гектар сабшаад, түрүүшын арбаад һүри бодхобо. Эндэ хамтадаа 12 морин косилка, 150 хүн хүдэлжэ байнхай. Колхозой гэшүүд үдэртэ эрхэ бэшэ 37 гектар сабшалангай ногоо хуряаха түсэбтэй. Тиигэжэ үбһэ бэлэдхэхэ даабаряа 28 хүдэлмэриин үдэртэ дүүргэхээр шиидэнхэй.

Эдэнэрһээ мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид гээгдэнэгүй. Энэ колхозой гэшүүд үбһэндөө ороһоор 5 хонобо. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 45 гектар сабшагдаад, уржадэр һурилэгдэһэн байна.

Түрүүшын 8 һүри «Искра» колхоздо табигдаба. Үбһэ хуряалгада «Восход», «Коммунизм» колхозууд эдэ үдэрнүүдтэ оробо.

Хээрын ногоо, полиин заха сабшажа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд силос даража захалаа. Түрүүшын 30 тонно силос дарагдаад, 100 тонныn ногооe морин косилкаар сабшаад силос дараха газартаа зөөжэ, тэндээ силосэй ногоо жэжэлдэг машинаар хэршэнэ.

Үсэгэлдэрһөө полиин захые силос хуряадаг комбайнууд сабшажа эхилээ. Силос дараха хүдэлмэридэ 70 гаран хүн ажаллана.

Колхозууд тэжээл бэлэдхэдэг бригада, звенонуудай хоорондо социалис мүрысөө эмхидхэжэ, ажалай түрүүшүүлые али болохоор урмашуулна. Мүрысөөнэй дүн 10 хоног бүри согсологдохоор хараалагданхай. Хэрбээ морин косилкаар арбан үдэрэй туршада 30 гектар сабшахын орондо 40 га сабшабал, косилкашанда 5 түхэриг шан барюулагдаха. Гар хажууршад энэ үедэ 2 гектарай орондо 3 га сабшабал, мүн лэ 5 түхэриг мүнгэн шан үгтэхэ. Гадна тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябаһан хүнүүд һурилэгдэһэн үбһэнэйнгөө 10 процентые хубаажа абаха юм.

Тэжээлэй үнэтэ ургамалнууд, илангаяа кукуруза, горох бүшмэг һайнаар ургажа байна. Кукуруза һайн газартаа 40—50 сантиметр үндэр болонхой. Мүнөө зурууд хоорондын элдүүрилгэ түлэг ябажа байна. Тиигэжэ бүхы 2800 гектар газарһаа кукурузын баян ургаса абтахаар.

А. Чебунин,
Тарбагатайн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой бригадир Семен Гордеев (зүүн гарһаа) һая сабшагдаһан ногоо хаража байна (1-дэхи зураг). Колхозой морин косилкашад Опалиха гэжэ газарта үбһэ сабшажа ябана. (2-дохи зураг).**

С. Балдуевай фотонууд.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени

ИНЖЕНЕР-МЕХАНИГУУДАЙ АНХАРАЛДА

Ургаса хуряалгада эрхимээр бэлдэе

Таряалангай газар шэнээр хубаарилhанай эсэстэ байгша ондо Улаан-Үдын нютагай үйлэдбэриин управлениин харьяата ажахынууд нёдондонойхиhоо 27 мянга гаран гектар ехэ тарилга хэбэ. Ургаса хаа хаанагүй hайнаар гаража байна. Энэнь хүн бүхэниие баярлуулна. Теэд миин баярлаад hууха бэшэ, харин баян ургасаhа гээлтэгүйгөөр, богони болзорто хуряажа абаха хэрэгтэй.

Мэнэ hаяхан эндэхи колхоз, совхозуудай инженер-механигууд Сэлэнгын ЦРМ-дэ сугларжа, ургаса хуряалгын техникэ яажа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахаб гэhэн асуудалаар дүй дүршэлөө андалдан абалсаhан байна. Эгээн түрүүлэн ЦРМ-дэ бэлдэгдэhэн комбайн, машинануудые ябажа хараа.

Урда жэлнүүдэй дүй дүршэл дээрэhээ харахада, орооhо таряа амяарлан хуряахада алишье талаараа булюу hайн байhаниинь элиишэлэгдээ hэн. Теэд таряае түргэн болзорто—арбаад үдэрэй туршада—хададжархиха гэхэдэ, жатканууд дуталдадаг. Юу хэлтэйб? Комбайнуудые хадалгада хэрэглэхэ гэжэ түрүү дүй дүршэл дурадхана.

Энэ зорилгоор Сэлэнгын ЦРМ-гэй механизаторнууд, инженернүүд эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнуудые хадалгада тааруулжа байhанаа харуулба.

«СК-3» комбайн. Энээниие хубилгангүйгөөр хадалгада хэрэглэхэдэ, бүтээсэ багатай, гарзатай бшуу. Тиимэhээ тэдэнэр «СК-3» комбайнай урдань «ЖБ-4,6» жаткын хедер, хажуу таладань «С-6» комбайнай хедер тодхоhон байха юм. Иигэжэ хубилгахадань, тус комбайн нэгэ ябахадаа арбаад метр үргэнөөр таряа хадаха болоно. Энээниие семинарта хабаадагшад тон ехээр hонирхожо хараа, мастерскойе даагша нүхэр Колесниковтэ олон асуудалнуудтайгаар хандаа.

Байгша ондо эндэхи колхоз, совхозууд 22 мянга шахуу гектарта кукуруза таряа. Тэрэниие хюруула сохюулангүй, эгээн лэ богони болзорто хуряажа абаха эрилтэ табигдана. Зүгөөр силосэй комбайнуудай үсөөн байhан дээрэhээ хадалгада тааруулагдаhан комбайнуудые силосэй ногоо сабшалгада хэрэглээгүйдэ аргагүй болонхой. Эндэ таряанай комбайнуудые яажа кукуруза хуряалгада ашаглахаб гэжэ харуулагдаа. **(Нэгэдэхи зураг).**

Энэ жэлдэ колхоз, совхозууд түрүүшынхеэ горох ехээр тариhан байна. Тэрэниие машинаар хуряажа эндэхид үзөөгүй.

Оронон түрүү механизаторнуудай дүй дүршэл баримталжа, ЦРМ-гэй хүдэлмэришэд Ленинэй, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудта хэдэн косилкануудые горох хуряалгада тааруулжа үгөө. Семинарта хабаадагшадай анхаралда ондо ондоогоор түхеэрэгдэhэн дүрбэн косилка табигданхай.

Нэгэдэхинь—«ДСШ-16» тракторто «КСХ-2,1» косилка хабсаргажа, тэрээндэ горох хуряаха түхеэрэлгэ тодхоо. Горохой ногоон эшэнүүдые баал болгохо түхеэрэлгэнь модоор хэгдэнхэй.

— Манай эндэхи эрхэ байдалда горох хуряаха үедэ эшэнүүдынь сэл ногоон, шииг ехэтэй байдаг. Тиимэ хадань баал болгодог түхеэрэлгыень модоор хээд, пом дээрэ дурадхагдаhанhаа нилээд утаар—2,5 метр утатайгаар хээби,— гэжэ ЦРМ-гэй главна инженер-механик нүхэр Григоришин мэдүүлбэ.

Хоёрдохинь—«ДТ-20» тракторто «КСП-2,1» косилка хабсаргажа, тэрээндэ горох баал болгохо түмэр hэрбээнүүдые хэжэ үгэнхэй. **(Хоёрдохи зураг).**

Гурбадахинь—«ДТ-20» тракторто мүн лэ тиимэ косилка хабсаргаад, зоводой түхеэрэлгые саашань хоёр метрээр үргэдхэжэ үгөө. Энэ ушарта горохой баалнууд хоорондоо 4 метр зайтайгаар хаягдаха гэхэ гү, али хожомынь комбайнаар ябажа суглуулан сохиходо, тааруу боложо үгэхэ ха юм.

— Манай колхоз мүнөө жэл 70 гектар горох таринхай. Тэрэнээ амяарлан хуряахаар 3 косилка тусхай түхеэрэлгэтэйгээр бэлдээд байнабди,— гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна инженер нүхэр Шангинов тайлбарилба.

Республика дотороо мэдээжэ болоhон уралан нарижуулагша Зана Эрдынеев үбhэнэй баал шахажа, нэгэ ябадалаараа 30—40 центнер үбhэ суглуулха хабатай агрегат тааруулан зохёожо байгаа. Тэрэниинь хүнүүд хаража, дурадхал, hанамжануудаа хэлээ. Нүхэр Эрдынеев юрын баал шахадаг машина абажа ерээд лэ, хойнонь 6—7 сантиметр үргэнтэй ута түмэр нагшуурга хэжэ үгэнэ. Тэрэнь хойноо хашалтатай. Тиимэ нагшуурга соо 3-4 тонно үбhэн сугларха.

Хуряалгын эдэ машинануудые хараhанайнгаа hүүлээр инженер-механигууд ЦРМ-гэй клуб дотор сугларжа хөөрэлдөө. Тэрэниие Улаан-Үдын нютагай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Бурдуковский үнгэргөө.

— Манай колхоз энэ жэлдэ 1000 гектар кукуруза таринхай. Ургаса hайн. Теэд оройдоо силосэй 2 комбайнтайбди. Таряанай комбайнуудые силос хуряалгада яажа тааруулхые харуулhандань ЦРМ-гэй механизаторнуудта баяр хүргэнэб. Бидэнэршье иигэжэ тааруулхабди,— гэжэ Мухар-Шэбэрэй Заганай колхозой инженер-механик нүхэр Железнов хэлээ.

— Силосэй комбайн бүхэндэ 300 гектар хүртэнэ. Тиимэhээ манай совхоз таряанай 3-4 комбайн силос хуряалгада бэлдэхэ ушартай болонхой. Энээндэ манай тус семинар ехэхэн туhа хүргэхэ гээшэ,— гэжэ Суулгын совхозой главна инженер нүхэр Убашеев хөөрэбэ.

— Хойшодоо тракторта шагтагалдаг машинануудта хүниие hуулгажа ябахаяа болихын тула тэдэ машинануудай оньhые гидроподъёмнигhоо холбохо тушаа ехэхэн оролдолго гаргажа байнабди,— гэжэ Ивалгын туршалгын жэшээтэ ажахын главна инженер нүхэр Москвитин мэдүүлээ.

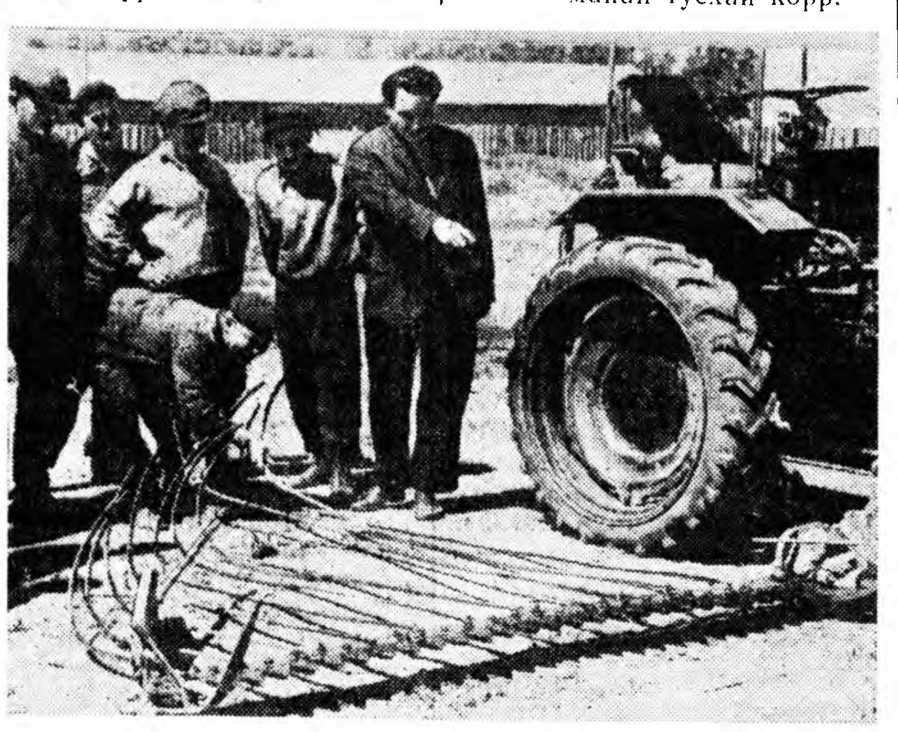
— Колхоз, совхозуудай ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ механизаторнуудай гол үүргэ дүүргэхэ байhаниинь элитэ. Тиигэбэшье механизаторнуудай ажалай түлөөhэн малшадайхиhаа доогуур байна. Иигэжэ механизаторнуудые түлбэриин талаар хойно хараха гээшэ буруу, тэрэниие түргөөр гуримшуулхаар болоо гэжэ hананабди,— гэжэ Сэлэнгын Тельманэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай инженер-механигууд нүхэд Найданов, Усов гэгшэд дурадхаба.

Онохойн совхозой инженер-механик нүхэр Медведев, Тарбагатайн «Маяк» колхозой—нүхэр Степанов, Загарайн «Гигант» колхозой — нүхэр Афанасьев, Сэлэнгын совхозой — нүхэр Пахеев болон бусад үгэ хэлэгшэд ургаса хуряалгын комбайн машинануудые, морин косилкануудые, тармуурнуудые заhабарилхада хэрэгтэй частьнууд дуталдана, тэрэниие түргөөр асарха эрилтэ табяа.

Колхоз, совхозуудай иимэ олон инженер-механигуудай харюусалгата хүдэлмэриин урда тээ сугларaад байхада, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй тэндэ ерээгүй байhаниинь, hанаа амар hуудагынь гэмшэлтэй.

Семинарай эсэстэ нүхэр Бурдуковский үгэ хэлээ.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба

Экскаваторай машинист Георгий Кузьмич Брылев Галуута (Нуурай шахтёрнуудай дунда хүндэтэй болоhоор үнинэй юм. Тэрэ гансал өөрынгөө алдар солою тухай оролдоhон хүн бэшэ, нүхэдhөө таhаржа, урагшаа гарахые хүсэhэншье хүн бэшэ юм. Харин бүхы нүхэдтэйгөө хамта даажа абаhан техникээ дүүрэнээр ашаглаха, гүрэнэй мүнгэ зөөри гамнаха, совет шахтёрой алдар солые улам дээшэнь үргэхые оролдодог хүн гэжэ эндэхи шахтёрнууд хэлсэдэг.

Тиимэл хадаа нүхэр Брылев hаяхан Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Тэрэшэлэн 7/8 шахтын эрхим шахтёр Иван Тихонович Головкин, 2/5 шахтын шахтёрнууд Афанасий Ильич Матушкин, коммунис ажалай бригадые хүтэлбэрилэгшэ Харитон Дмитриевич Кусраев, электровозой машинист Николай Алексеевич Тиганов гэгшэдтэ Буряадай совнархозой болон профсоюзуудай областной Соведэй тогтоолоор Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба.

Манай корр.

Түрүүлэгшэнэрэй семинар

Буряадай АССР-эй аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй гурбан үдэрэй семинар республикын Министрнүүдэй Совет үнгэргэбэ. Тус семинарта республикын министерствэнүүдэй, хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

Семинарта хабаадагшад «КПСС-эй XXII съездын болон партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүд, мүн тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга дотор хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй үүргэ тухай» республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Л. Барьядаевай элидхэл шагнаба.

Удаань партиин обкомой секретарь нүхэр Д. Д. Лубсанов «hургуулиин, соёл культурын, элүүрые хамгаалха болон социальна тэдхэмжын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие гүйсэдхэхэ комитедүүд яажа хүтэлбэрилхэ тухай», Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр А. У. Хахалов «Буряадай АССР-эй тогтоhоор 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ тухай» гэhэн элидхэлнүүдые хэбэ. Социалис хуули ёhо сахиха талаар нютагай Соведүүдэй эрхилхэ хүдэлмэри тухай элидхэл республикын прокурор нүхэр Цыденжапов Б. Ц. хэhэн байна.

hүүлээрнь аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр Бэшүүрэй аймаг ошожо, түрүү зэргэдэ ябадаг тэндэхи Бага-Куналейн сельсоведэй хүдэлмэритэй танилсаба. Тус сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр М. П. Маркова Соведэйнгээ, тэрэнэй гүйсэдкомой, саг үргэлжын комиссинуудай болон депутадуудай бэелүүлжэ байhан ажал ябуулга тухай айлшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Мүн семинарта хабаадагшад «Победа», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай таряалан дээгүүр ябаба. Тиихэ зуураа түрүү механизаторнууд нүхэд Бабошин, Павловай звеногойхидой кукуруза, саахарай свёкло, горох, бобы харууhалан, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хайшан гэжэ хэжэ байhыень хараба. Тиигээд «Сельхозтехникэ» гэжэ Буряадай нэгэдэлэй мэдэлэй Бэшүүрэй ЦРМ-дэ ошожо, горох хуряахын тула түхеэрэгдэhэн тракторай косилкын оньhотой танилсаба.

Н. Цоктоев.

Загарайда

ХАМАГАЙ ТҮРҮҮН

Аймагай мэдээжэ түрүү hаалишан Цындэма Жамбалова өөрынгөө ажахы соо hү hаалгаараа эгээл түрүү hуурида ябана. Энэ нүхэрнай Онохойн совхозой 2-дохи отделениин Хара-Шэбэрэй hү hаалиин гүүртэ дээрэ ажалладаг юм. Байгша оной үнгэрhэн хахад жэлэй дүн гаргахада, нүхэр Жамбалова даажа ябаhан 18 үнеэдhээ хамтадаа 16,6 мянган килограмм hү hааба. Энэнь дунда зэргээр үнеэн бүриhөө 916 килограмм hү hааhан жэшээтэй болоно. Тиихэдэ үнгэрhэн июнь hарада үнеэн бүриhөө 243 килограмм hү hаагаа.

Тус отделениин hаалишан Тамара Тимофеевна Белых зургаан hара ажаллаад байхадаа, үнеэн бүриhөө 895 килограмм hү hаагаад, нүхэр Жамбаловатай анамана ажаллана.

БАД ГЭМХЭН ТУhАЛАМЖА

Хандагатайн леспромхозой (директорынь нүхэр Тугутов, партийна организациинь секретарь нүхэр Ключеров) модо бэлэдхэгшэд жэлhээ жэлдэ өөhэдынгөө хүршэ ажахы болохо XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо шефскэ туhаламжа үзүүлдэг, үйлэдбэрэе hайжаруулха, хүгжөөхэ таладань хамhалсадаг заншалтай юм. Тэрэ ёhоороо хандагатайгаархин тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын халуун хаhада баhал алибаа туhаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидээ.

Үбhэ хуряалгын үедэ саг үргэлжэ хүдэлхөөр 50 хүниие эльгээхэ, 2000 центнер набшаhата тэжээл суглуулха, 2100 тонно наг шэбхэ таряалангай, сабшалангай газарта шэрэхэ, 500 гектар газарай ногоо сабшажа сомохо, 100 гектар таряанай, 5 га хартаабхын, 3 га саахарай свёклын буртаг үбhэ зулгаажа хаяха гэhэн уялга абанхай, тэрэнээ мэнэ гэhээр бэелүүлжэ орохонь.

АЖАЛАЙ hАЙНДЭР

Байгша оной июлиин 8-най үдэр Онохойн совхозой 4 отделениин ажалшад Үнэгэтэй тосхоной баруун хойгуур урдан үнгэрдэг Хүрбэ горхоной нэгэ hайхан үзэсхэлэнтэ тохой нугада олоороо сугларжа, алдар солото ажалда зорюулhан зунай тэн багаар үнгэргэгдэдэг заншалта hайндэрөө баяр баясхаланта оршон байдалда үнгэргэбэ. Тиихэ зуураа, нэн түрүүлэн хахад жэл соо хэhэн ажал хүдэлмэриингөө дүн хаража, саашадахи зорилгоёо тодорхойлбо. Ажалай баатарнууд—замай залуушадта магтаалта бэлэгүүдые барюулба, үшөө hайн амжалта туйлахыень тэдэндэ юрөөбэ. hүүлээрнь элдэб янзын спортивна мүрысөөн үнгэргэгдэбэ, бүгэдөөрэн хүхибэ, сэнгэбэ. Ирагуу hайхан хүгжэмэй, солгёото дуунай аялганууд сэсэг набшаар бүрхөөгдэhэн нугаhаа бүхэли үдэртөө зэдэлэн сууряатажа байба. Иимэ hайндэр мүн лэ XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо боложо үнгэрбэ.

ХУРЯАЛГЫН УРДА ТЭЭ

Аймагай колхоз, совхозууд, промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнэй партийна организацинуудай секретарьнар, сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр Загарай тосхондо сугларжа, хахад жэлэйнгээ дүн хаража үзэбэ. Тиигээд саашанхи гол зорилгонуудаа тодорхойлбо. Тиихэ зуураа, малай тоо толгой олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ асуудал зүблөөн дээрэ гол hуури эзэлбэ. Гадна үбhэ, таряа хуряалгын, мүн ургаса тушаалгын үедэ аймагай промышленна предприятинууд болон эмхи зургаанууд колхоз, совхозуудта али зэргэ туhаламжа үзүүлхэ байhан тухай асуудалаар ехэ hонирхолтой хөөрэлдөөн болобо.

Г. Ямпилов.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУ ХҮСЭДӨӨР ДҮҮРГЭНЭГҮЙ

Манай республикын холын хойто гурбан аймагуудта, тэрэ тоодо мал ажалтай Ахада аймагай газетэ үлэнхэй. Тус аймагай «Красные Саяны» гэжэ газетэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ, мяха, hү ехээр абаха асуудалые хэр шадамараар, зүбөөр, саг соонь харуулнаб гэжэ хараад үзэе. hүүлэй хоёр hарын туршада гараhан энэ газетын номернуудые уншахада, наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргажа, сабшалан уhалжа, үбhэ тэжээл ехээр ургуулжа абаха талаар колхознигуудай хэжэ байгаа ажал хүдэлмэри тухай яhала олон дахин бэшэнэ.

«Улаан Аха» колхозой гэшүүд Урбаева, Тагланова гэгшэдэй сабшаландаа хэды ехэ наг шэбхэ гаргаhан, сабшалангаа уhалhан тухай Ж. Дыржинов мэдээсэнэ. «Коммунизм» колхозой луговод Д. С. Цыбденовэй Жахна нютагай сабшалан үтэгжүүлжэ байhан тухай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд Е. Таханова, Г. Дорохинова гэгшэдэй Балагта голой зүүн бэедэхи сабшалан сэбэрлэлсэhэн, наг шэбхэ тараалсаhан тухай Д. Шаглаев бэшэнэ. «Улаан Аха» колхозой гэшүүдэй малдаа элбэг тэжээл бэлдэхын тулада ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ, сабшалангаа уhалжа, сэбэрлэжэ, тэжээлэй ургамалнуудые тарижа байhан тухай хүдөө бэшэгшэ Б. Н. Патархеев, партийна эхин организациин секретарь А. Галсанов газетэдэ мэдээсэнэ. Зүгөөр хэды шэнээн шэбхын хэр ехэ газарта гаргагдаад, хэды центнер үбhэ эдэ үтэгжүүлэгдэhэн сабшалангhаа луговодуудай абаха гэжэ бэеэ уялгалhан тухай хүдөө бэшэгшэд дурданагүй. Зүгөөр ургаса хэр гарааб, парти, правительствын Хандалга соо хэлэгдэhэнэй ёhоор, жэл хахадай үбhэ тэжээлэй нөөсэ байгуулхаар үбhэ хуряалгада Ахын колхозуудай ямараар бэлдэhэн, хэр эмхитэйгээр үбhэ сабшалгада колхозуудай ороhон тухай «Красные Саяны» газетын hүүлшын номернуудтаа бэшэжэ, аймагай олониитын анхаралые энэ шухала хэрэгтэ хандуулаагүйнь тус газетын алдуу болоно.

Июль, август хадаа hү эгээн ехээр hаажа абаха hаранууд гээшэ. Эдэ хоёр hара соо ажал хүдэлмэриин хэды шахардуу ехэ байбашье hаа, үнеэдээ үдэр hүнигүй бэлшээжэ, гурба дахин hаагаад, hү ехээр абаха гэжэ оролдоол hаа, hү абаха жэлэйнгээ даалгабариие лаб дүүргэхэ эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагдаха юм. Ахын газетэ hаалишадай мүрысөөн тухай, таба hарын дүнгүүдээр ямар колхозуудай, хэд hаалишадай түрүүлжэ ябаhан тухай яhала бэшэнэ. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Софья Арзухаевагай, Дэбын фермын hаалишадай, «Улаан Аха» колхозой hаалишан Ольга Мунконовагай ба бусадай эршэтэ ажал тухай, тэдэнэрэй парти, правительствын Хандалгада харюу болгон, hү ехээр hаажа байhан тухай газетэдэ уншанабди. Зүгөөр hаагдаhан hүнэй тоhолиг тухай корреспонденцинүүдэй авторнууд юушье бэшэнэгүй. Илангаяа Ахын аймагай эрхэ байдалда тоhолиг ехэтэй hү hааха хэрэгтэ уншагшадай анхарал хандуулалтай байгаа.

Колхоз, совхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд, бүхы ажалшад мяха, hү ехээр абаха тодорхой түсэб зохёохо, июль, август, удаадахи hарануудта, гараха жэлдэ ажахы бүхэнэй мяха ехээр абадаг болохын тулада юу хэлтэйб, ямар, хэды шэнээн тэжээл хэрэгтэй болохоб гэжэ тооложо, бодожо үзөөд, тодорхой хэмжээнүүдые хараалха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство хүдөөгэй
бухы ажалшадта
Хандалга соогоо заа
Теэд Ахын аймагай
энэ заабариие бэел
лаар юу хэжэ байhы
гай газетэhээ ойлго
байна. Хандалгын
даhанhаа хойшо а
болохоёо байна. Теэ
мяха ехээр абахын
ри июль hараhаа эх
хэнэ гээшэб? Газе
тушаа бэшэнэгүй.

Нажар-зунай б
малаа үдэр hүнигүй
тарган мяха ехээр
лохо талаар аймаг
зуудай хэжэ байhан
ажал харуулхын оро
арбадахи класс дүү
вечер тухай, пионер
герь болон амаралта
бусад жэжэ жужа
нуудта газетынгээ
дан гамгүйгөөр гарг

Мүн энэ газетэ дут
даа тон ахираар ш
Газетын майн 30-на
«Зунай бэлшээрину
бөөр хэрэглэхэ» гэ
бэшэг хэблэгдээ hэн
түрүү бэшэг соо
мууса хэрэглэдэг нэг
хозой хүтэлбэрилэгш
обог, фамили заагда
рин — «зарим гү
«зарим колхозуудай
рилэгшэд» гээд лэ д
Иимэ шүдэгүй шүүм
нние дайража, юу за
юм.

Ахын аймагай газе
дуунуудаа дары за
мяха ехээр абахын т
магайнгаа ажалшад
байгаа тэмсэлые hа
руулха, наукын түй
дые, түрүүшүүлэй
ойлгосотой тодоор д
хэ, ажахы бүхэндэ н
хын тула ехэ эмхидх
дэлмэри ябуулха уял

ЖЭШЭЭ АБАМААР

Мухар-Шэбэрэй «Забайкалец» колхозой партийна организаци (секретариинь нүхэр А. Цыренов) hү hаалиин хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Хүдөө тосхоной бүхы ажалшадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга тухай, мяха, тоhоной худалдан абаха үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ тухай парти, правительствын тогтоол малшадта ойлгуулхын тулада бүхы фермэнүүдтэ хөөрэлдөөн боложо байна. Мүн hү ехээр hааха асуудалаар фермэнүүдтэ суглаанууд үнгэргэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаба. Парти, правительствын анхарал оролдолгодо харюусан, эндэхи hаалишад, малшад бүри энэ жэлдэ нёдондонойхиhоо hү нэгэ хахад дахин ехээр hааха гэжэ шиидэбэ.

Зунай хүхэ ногооной үедэ hү hаали ехэдхэхэ зорилгоор hүнэй фермэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ зохихо эрхэ байдал байгуулагданхай. Жэшээнь, Уляангирта гэжэ нютагта байражаhан гурбадахи hү hаалиин hаалишад, малшадай байха гэр байра тон hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ хамтын байра бии, тэрээн соонь ариг сэбэр. Эндэ байhан хүнүүдэй хүсэл бодол эдеэ хоолой зүйл элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ эндэ оромсоороо ойлгохоор. Юуб гэхэдэ, партиин XXII съездын материалда, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэридэ зорюулhан уряа лозунгнууд зураглан бэшээд, хамтын байрын ханануудаар хадаатай. Мүн hаалишадай ажалай үдэрэй гурим үлгөөтэй.

Сүлөөтэй сагтаа hаалишад, малшад радио-дамжуулга шагнадаг, доминогоор, шатар, даамаар, волейболоор наададаг, уран зохёолой номуудые уншадаг болонхой. Эндэнь элдэб газетэ, журналнууд, библиотекэ, элдэб нааданай зүйл бии. Стол, тумбочканууд дээгүүр вазанууд соо сэсэгүүд табяатай, хүhанай ба нарhанай шэлбэhэн табяатай байна. Иигэжэ гоёоhон байрада ороходо, угаа зохид.

Малшадай дунда социалис мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тусхай самбар дээрэ hаалишадай үдэр бүриин hаам бэшээтэй. Гадна колхозой правлени, партийна организаци арбан хоно
фермэнүүдэй мүрысө
гаргадаг, илагшадта
мой ба правлениин
гын Улаан туг барю
римтай. Мүн энээнт
hайн үрэ дүн туйлаh
шадта шан үгэлсэд
Бүхы hаалишадта
шангай 10 процент
лагшадта үгтэдэг
үрэ дүн туйлаhан фер
лектив түлөөhэгүйгө
ошожо, теат
хо эрхэтэй
hү hаали
мын хү
лэгшэдэй ажаhууда
жаруулхын тулада
гэлжэ оролдожо, мүр
дамараар эмхидхэhэн
hү hаали ехээр нэмэ
дахи фермэ (даагша
Ф. Калашников)
кварталай түсэб 121
дүүргээ. Энэ фермы
hаалишад 6 hара со
бүриhөө 992 литр х
hаагаа. Эдээнэй тоо
Золотарева, Е. М.
ва, М. Е. Овчинников
бусад оролсоно.

Июниин гурбадахи
тус фермынхид 15 ц
hү hаалиа нэмээгээ.
колхозой правлениин
комой дамжуулгын У
абаа юм. Энээнтэй х
hаалишад, 8 үхэршэд
гэн шан абаха болоо

Июлиин эхээр фер
дэлмэрилэгшэдэй суг
ложо, энэ коллектив
туг барюулагдаа.
ехэдхэхын тулада б
шадабаряа зорюулжа
даашье Улаан туга
байхабди гээд, ахала
лишан Е. Богомазо
дуулба.

Б. Б

Түсэбhөө гадуур- 6,2 мянган үндэг

Гүрэнэй зүгhөө хараалагдаhан түсэб даалгабариие нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэдэ нилээд эмхидхэлэй хүдэлмэри хэрэгтэй. Энэ талаар Баргажанай хүдэлмэришэдэй кооперативай гэшүүд онсо шалгардаг юм. Энэ рабкоопой правлениие худалдаа наймаанай эмхи зургаанда олон жэлдэ хүдэлжэ, мэргэжэлтэй болоhон Памфил Васильевич Стельмашенко хүтэлбэрилдэг байна.

Үндэгэ худалдан абаха социалис уялгаяа бэелүүлхын түлөө бүри жэлэй эхиндэ магазин, наймаашан бүхэндэ даалгабари гаргажа үгэhэн, газетэ, радио хэрэглэжэ байгаад, соносхол тунхаглаhан, мүрысөө эмхидхэhэн байха юм. Гадна тахяагай үндэгэлжэ эхилхэhээ захалан, нүхэр Стельмашенко совхозой шубуунай фермэнүүд дээгүүр ходо ябажа, шалгалта хэжэ, шубуушадтай хөөрэлдэжэ, тэдэнэй эрилтэнүүдые ха

Тиихэдэ үндэгэ
шааhан хүнүүдтэ ху
түлөө шухала хэрэг
хомор байдаг эд бар
хоолой зүйлнүүдые
орхидог. Энэ хадаа
далдагшадые урмаш
лаар ехэ hайн үүргэ
дэг байна. Тиихэдэнь
олоор худалдан аба
маалагшад хододоо б
шаалда, шагналда
Хүндэлэлэй самбарт
дэжэ байдаг.

Үндэгэнэй бэлэдхэл
эмхидхэhэнэй, найм
дай хүдэлмэриие
хойгоор хүтэлбэрилд
hанай ашаар Баргаж
хозой хүдэлмэришэд
ратив үндэгэ худал
жа бэлэдхэхэ хахад
гээ түсэб 175 процен
жэ, даалгабариhаа га
мянган үндэгэ бэлэд

Д. Ко

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной июлиин 12.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ АРАДУУДАЙ ХҮСЭ НЭГЭДҮҮЛХЭ ТУХАЙ ДҮЛЭТЭ УРЯА

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгресс

КВА, июлиин 10. . Буу зэбсэг бүгэдэ ээ хуряахын, эб най- ай түлөө бүхэдэлхэйн е үнэнтэ зүб хэрэгэйн- мандаха байhанда ба- игэн найданги худэл- ргэлжэлүүлжэ байна. үби дэлхэйhээ Кремль арhан хүнүүд мүнөө үе гээн шухала, эгээн хур- далнуудые ехэ дэбжэл- р зүбшэжэ байна. Шэ- сарахын, атомна дай- үрөөдэгшэдэй ама та- ухы хүн түрэлтэндэ сү- ол жаргалта байдал— сэггүй, дайн сэрэггүй дал хангахын тулада амдалда дуратай бүхы дые нэгэдүүлхэ гэhэн иллион хүнүүдэй хү- йдабарие харуулан, хуралдаанай трибуна э дүлэтэ уряанууд со-

парламентын гэшүүн, й дэлхэйдэ ажаhууя» ккрын ассамблейн ге- а секретарь **Квако** а гэгшэ түрүүлэгшээр конгрессэй июлиин 10- өөнэй заседани эхилбэ. ожо ерэhэн делегадуу- элбэрилэгшэдые прези- hууринуудаа эзэлхыень

шадай депутадуудай гай городской Соведэй гшэ **Н. А. Дыгай** ниис- ын ажалшадай үмэнэ- нгресстэ хабаадагша- аршалан үгэ хэлэбэ.

эл бодолой, үндэhэ илгаагүй дэлхэйн бү- инүүдэй 118 оронуудай ай түлөөлэгшэдэй эн- эд байhые харахада а hайн байна,— гэжэ ыгай хэлэбэ. Манай га- лхэйдэ эб найрамдал н хамгаалха гэhэн нэ- эл оролдолготой бай- й энэ ушар гэршэлнэ

хэ хуралдаанай Моск- лоhон ушар хадаа дэл- энэ дайе сарахын, бүхы дай хоорондо эб най- ба хани барисаа тог- түлөө тэмсэлдэ ехэ ху- оруулжа байhанаа со- үүд хаража байна гээд Дыгай тэмдэглэбэ.

хүнүүдэй зохёон бай- ажал тухай хөөрэхэ Москвада үдэр бүри нэ квартира баригдана А. Дыгай мэдээсэбэ. ан үнгэрэгшэ жэлдэ гай хахад миллион хүн айн байра абаа.

элхэйн конгресс эб далай түлөө тэмсэгшэ- гсаалые үшөө нягта нэ- й болгохо аабза гэжэ гайхидай үмэнэhөө най- байhанаа Н. А. Дыгай бэ. «Эб найрамдалые н хамгаалхын тула таа- хэдэг сүхэршэгүй хүсэл го, шэн габьяата тэм- термоядерна бомбо- ямаршье тэhэрэлгэ эрьесые hаатуулжа, яа тэрэнэй хүгжэлтые ко шадахагүй гэжэ маа- этигэл найдабарие атадхана».

ухы дэлхэй түбиин ара- хүсэл зоригтол адли шье хүсэжэ байhан хадаа эб найрамдал гэжэ Бразилиин түлөө- **Албаро Линс** конгрес- ибуна дээрэhээ мэдүүл- иин Америкын оронууд- оhон ганса нэгэн дайн нэгэн гээ hаа, Англиин, hаа, Хойто Америкын иализмын үүсхэhэн түү- айдаг. Бразилида демо- агашаг байна гэжэ хэл- и, теэд энээнэй шалта- США-гай зүгhөө тухи- олоно. Дэлхэйн зуу га- онуудай түлөөлэгшэдые алуунаар, үнэн зүрхэн- таhан Советскэ прави- ада, совет арадта баяр лан хүргэнэб гэжэ үгын- эстэ Линс хэлэбэ.

аран жэлэй турша соо кэ Союз социализм ба рамдалай түлөө тэмсэ- лгойлжо ябана гэжэ мэдүүлхэдэ, делега- а айлшад нэрьемэ аль- алгаар угтаба.

сква—бүхы арадуудай рамдалай ниислэл мүн» Бразилиин делегат хэ-

тскэ правительствые логшо Н. С. Хрущевой Генеральна ассамб- лейн XV сесси дээрэ, удаань 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдэй Женевэдэхи комитедтэ буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай түсэбые халуунаар дэмжэнэбди гээд, Польшиин арадай үмэнэhөө профессор **Станислав Кульчинский** хэлэбэ. Энэ түсэбые бэелүүлхэдэ бүхы арадуудай ажана байдалда хэрэглэхээр айхабтар ехэ мүнгэ зөөри сүлөөлэгдэхэ байна гэжэ Кульчинский мэдүүлбэ.

США-гай ядерна зэбсэг туршажа байhан тухай хэлэхэ зуураа, «эдэнэр хадаа хүн түрэлтэнние амидарал үхэл хоёрой хилэ тээшэ маниие дүтэлүүлбэ» гээд профессор тэмдэглэнэ. Эгээл мүнөө үедэ сэрэгэй журөөдэлгэ хэрэгтэй бэшэ, харин бодомжотой ухаатай ябадал хэрэгтэй. Холбоото Штадуудай ехэ үндэртэ ядерна тэhэрэлгэ хэhэндэ эрид шууд буруушаажа байhанаа Польшиин делегат арадайнгаа үмэнэhөө мэдүүлбэ.

Дайнай хойто тээхи Европодохи байдалые гуримшуулха, мүн шэнэ дайнай аюулые зайсуулха хэрэгтэ Германиин хоёр гүрэнүүдтэй эбэй договор баталха шухала байhан тухайнь Польшиин делегат хэлэбэ. Эбэй договор хадаа Баруун Берлинэй асуудалые шиидхэхэдэ, Баруун Берлиние сүлөөтэ город болгоходо тон шухала байhан тухай хэлэбэ.

Баатарлиг Кубын түлөөлэгшэ, Гаванска университедэй ректор, доктор **Хуан Маринельо** трибунада гараба.

Энэ конгрессэй үг зорилгые Кубын делегаци халуунаар дэмжэнэ гэжэ энэ хүн мэдүүлбэ. Манай национальна герой Фидель Кастрын толгойлдог революционно правительствын амаршалгые энэ хуралдаанда хабаадагшадта хүргэнэб. Манай премьер-министр ба правительство энэ түүхэтэ хуралдаанай худэлмэридэ амжалта хүсэжэ байна.

— Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха, тэрээниие хинаха гээшэ, эбэй ёhоор зэргэ оршон hууха ябадал туйлаха найдамтай зам байhандань кубынхид этигэжэ байна гээд оратор хэлэнэ. Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые зогсоохо гээшэ арадуудые сэрэгэй гаргашаhаа сүлөөлхэ гэhэн удхатай ха юм. Буу зэбсэг хуряаха гээшэ бэрхэшээлтэйшье hаа, заатагүй хэгдэхэ хэмжээн мүн. Энээнэй амжалтада бидэнэр этигэнэбди. Бэлэдхэлдэнь хэдэ миллион хүнэй хабаадаhан энэ конгрессые буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ шухала удха шанартай гэжэ харанабди.

Арадуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл хадаа эб найрамдалай хэрэгтэ түрүүшын ээлжээнэй нэмэри болон ородог. Эрхэ сүлөөгөө аршалан хамгаалхаар тэмсэхэдээ, арадууд эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ гээшэ. Атомна дайнда дэлхэйе татажа оруулхаар журөөдэдэг булимтарагшадта хэhэн сохилто бүхэн, дай үүсхэгшэдэй панхарууталга болоно. Манай орондо хэгдэhэн демократическа революци мүн лэ эб найрамдалай шухала акт мүн. Булимтарагшадта эсэргүүгээр Кубада хэрэглэдэг манай зэбсэг, бүхы дэлхэй дээрэхи зэрлиг муухай ааша болон хүсэрхэлгые усадхаха хэрэгтэ туhалдаг байна.

Энэ конгресс үнгэргэхэ хэрэгтэ туhалhан Советскэ Правительствада, тэрэнэй арадта, Кубын делегат баясхалан хүргэбэ. Энэ ушар хадаа Советскэ Союзай эб найрамдалта политикые эли тодоор гэршэлнэ гэжэ оратор хэлэбэ.

Куба өөрынгөө уялга дүүргэхэ, конгрессэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы юумэ хэхэ гэжэ Кубын арадай, правительствын үмэнэhөө Хуан Маринельо конгресстэ хабаадагшадые найдуулба. Эдэ шиидхэбэринүүд хадаа Кубада, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ амжалта туйлаха хэрэгтэ туhалха гээд оратор дүүргэбэ.

— Германиин газар дээрэ дэлхэйн хоёр дайн эхилhэн байгаа, гурбадахи дайе сарахын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха эгээл ехэ уялгатай арадуудай нэгэн гэхэдэ, немец арад юм,—гэжэ немецкэ эрдэмэй академиин президент **Вернер Хартке** мэдүүлбэ. ГДР-эй 17 миллион хүнүүд, мүн Баруун Германиин олон миллион хүн эгээл энээн тушаа нэгэн hаналтай байна.

Хэрбээ энээнэй урда тээ Германи бусад оронуудай газар дайда булимтаран буляаха талаар түрүүлдэг hаа, мүнөө ГДР-эй правительство, тэрэнэй арад зон, Германиин буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэнэ. Хэрбээ Германиин хоёр гүрэнүүд буу зэбсэг хуряажа эхилээ hаа, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха хэрэгтэ туhалха hэн гэжэ В. Хартке хэлэбэ.

ФРГ-гэй ябуулдаг атомна зэбсэгжэлгын политика тад ондоо хэрэгтэ зорюулагданхай. Хоёрдохи дэлхэйн дайнай үлэгдэлнүүдые усадхаха, Германиин эбэй договор баталхада, уласхоорондын шахардуу шанга гуламта болгон Баруун Берлиние байлгахые оролдодог немецкэ зарим зонхилхы хүнүүдэй шэлэhэн үүргэ үгы хэгдэжэ hалаха байна.

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө Бүхэдэлхэйн конгресстэ хабаадагшадта, ГДР-эй гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихтын эльгээhэн бэшэг Вернер Хартке уншаба. Уласхоорондын шахардуу шанга байдалые hуладхаха хэрэгтэ конгрессэй шиидхэбэри туhалха байха гээд бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха хэрэгтэ немец хоёр гүрэнүүдэй хубита нэмэри оруулхын тулада ГДР бүхы хүсэл оролдолго гаргаха гээд, бэшэг соогоо конгресстэ хабаадагшадые найдуулна. Германиин хоёр гүрэнүүдэй бэеэ абанги байхын тулада ГДР-эй правительство оролдоно. Немецэй газар дээрэ ямаршье атомна зэбсэг байлгахагүйн тулада, ГДР-эй правительство оролдожо байдаг.

Эбэй договор баталжа, Баруун Берлиние сүлөөтэ, бэеэ даанги город болгохо гээшэ гансашье манай арадта туhатай байха бэшэ, мүн бусад арадуудай аюулгүй байдалда туhалха, хоёрдохи дэлхэйн дайнай үлэгдэлые усадхаха байгаа гэжэ Ульбрихт мэдүүлнэ.

Энэ шухала асуудалые шиидхэхын тулада, ГДР бүхы арга зам хэрэглэхые оролдохо гээд, Ульбрихтын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

—Эб найрамдалай түб хотодо, Москвада, Бүхэдэлхэйн агууехэ конгрессэй боложо байhан ушар, бидэниие илангаяа ехээр баясуулна,— гээд Лаотянска арадай түлөөлэгшэ **Тхао Деан** мэдүүлбэ.

Лаосой арадай эб найрамдалда дуратай байдагые тэмдэглээд, оратор Америкын булимтарагшадай гүрэнэйнь хэрэгтэ хамааралсадагые буруушааба. Долоон жэлhээ үлүү үргэлжэлhэн hүйдхэлтэ дайе Лаосто эдэнэр лэ үүсхэhэн байна. Хүсэеэ зангидажа, дай үргэлжэлүүлхэ сагтай байхын тулада США-гай булимтарагшад хэлсээе унжагайруулдаг hэн.

Коалиционно правительство байгуулhан ушар хадаа, Лаосой арадай ехэ илалта мүн. Дайн дүүрэжэ, сүлөөтэ, бэеэ абанги орон болохо гэжэ манай арад найдажа байдаг. Зүгөөр Лаосто эсэргүүгээр тэмсэhэн хүсэнүүд газар дайда дээрэмнай байhан зандаа, тиимэhээ манай арад зон hэргэг байха ёhотой.

Таиландда, Урда Вьетнамда, Тайваньда США-гай сэрэгшэд, сэрэгэй мэргэжэлтэд байhан зандаа, энэ хадаа Зүүн урда Азидахи ба Алас Дурнадахи байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ, Лаосой делегат тэмдэглэбэ. Дайн байлдаанай жэлнүүдтэ манай хүсэл зориг эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ зорюулагданхай байгаа, зүгөөр энээндэмнай Америкын империалистнууд, тэдэнэй агентнууд ходо hаалта хэжэ байгаа. Манай арадай хэрэгтэ hэнгэргүйгөөр хамаархажа, эдэнэр манай оронние эзэмдэхэ, сэрэгэй бааза болгохо гэжэ хүсэдэг байhаниинь эли.

Лаосой арадай эб найрамдалай түлөө тэмсэл, национальна сүлөөрэлгэтэй нягта холбоотой юм. Америкын булимтарагшадые Лаосой газарhаа намнажа гаргаал хадаа эб найрамдал, бэеэ даанхай байдал туйлагдаха гэжэ манай арад hайса ойлгожо байдаг.

Чилиин суута поэт, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал ба хани барисаа бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат **Пабло Нерудын** трибунада гарахада, конгресстэ хабаадагшад альга ташалгаар угтаба.

Латиин Америкын поэт, өөрынгөө ороной эрхэтэн байhан туладаа, аха дүүгэй гүн гүнзэгы мэдэрэлтэйгээр Холбоото Штадуудай делегациие амаршалха хүсэлтэйб гэжэ Неруда хэлэбэ. Энэ делегациин гэшүүд хадаа галзуу баяшуулай түлөөлэгшэд бэшэ, харин Эхэ оронойнгоо алдар габьяа болоhон Уйтмен болон бусад гуманистнуудай үзэл сурталаар тэмсэдэг гайхамшагта хүнүүд бшуу.

Латиин Америкые этигэл найдабариин түби гэжэ юрэл нэрлэдэг юм hэн гээд, Неруда саашань хэлэбэ. Үнэндөө энэнь түлбэриинь ходол хойшолуулагдажа байдаг вексель тухай hануулдаг байгаа бшуу. Зүгөөр Кубада болоhон хэрэг үйлэнүүд Латиин Америкын оронуудай арадуудые нойрhоонь hэрээгээ.

Холбоото Штадуудай—хүсэн түгэс агууехэ ороной зонхилогшод Латиин Америкын этигэл найдабари болохо Кубые, үгы хэхэ гэжэ оролдонод. Хойто Америкын империализм доллар болоод, уhан сэрэгэй хүсөөр манай оронуудые өөhэдынгөө хиналтада байлгаха гэжэ оролдоно. Манай баялигые эдэнэр дууhан абана.

Үгынгөө эсэстэ Пабло Неруда буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаhанай ашаар, дэлхэйн экономико болон культурын урган хүгжэхэ арга боломжо тухай хэлэбэ.

Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө национальна фронтын ЦК-гай Генеральна секретарь **Нгуен Ван Хье** айхабтар ехэ бэрхэшээл дабажа, конгресстэ ерээ. Энэ хүнэй трибунада гарахада, конгресстэ хабаадагшад халуунаар амаршалба.

Богонихон забhарлалга соносхогдобо. Забhарлалгын hүүлээр заседани үргэлжэлөө. **Алваро Линс** (Бразили) тэндэ түрүүлэгшээр hууба.

—Буу зэбсэгэй хүсэ хэрэглэнгүй, ухаан бодолой хүсөөр шиидхэгдэхэгүй асуудалнууд гэжэ байхагүй,—гээд Италиин түлөөлэгшэ **Лелио Бассо** мэдүүлбэ. Италиин делегациин нэрэhээ конгресстэ хабаадагшадые тэрэ амаршалаа.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг Италиин бүхы хүнүүдэй түлөөлэгшэд конгрессые бэлдэхэ хэрэгтэ хабаадалсаа. Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй бата нэгэдэлтэй байhаниие делегациин бүридэл харуулна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ шухалын шухала хэрэг бултыемнай нэгэдүүлнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха асуудалые шиидхэхын түлөө, нэн түрүүндэ тусхай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ шухала. Колониальна гуримые, дайн байлдаанай бүхы гуламтануудые усадхаха хэрэгтэй гээд Лелио Бассо үргэлжэлүүлээ.

Италиин делегаци бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хүсэлтэй. Зүгөөр ядерна туршалгануудые болюулха, атомна зэбсэггүй зононуудые бии болгохо шухала гээд үгэ хэлэгшэ hанамжалба. Мүн Европодо атомна зэбсэггүй зоно бии болгогдохо ушартай.

Гадна уласхоорондын бусад шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ ООН-до Хитадай хуулита hуури олгохо, Германиин асуудалые шиидхэхэ, колониализмые усадхаха шухала гэжэ Бассо хэлэбэ.

Дайн байлдаае үүсхэхэ номнол эгээ ехэ гэмтэ ябадал болоно гэhэн хуулиие орон бүхэнэй баталан абаха тухай уласхоорондын хэлсээ баталбал зүйтэй гээд Бассо hанамжалаа.

Уласхоорондын байдал hүүлэй үедэ урда урдынхиhаа ехэ шахардуу байна гэжэ «Ядерна буу зэбсэг хуряаха хүдэлөөнэй» мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, каноник **Коллинз** (Англи) мэдүүлбэ. Зүүн зүг Баруун зүг хоёрой хоорондо зүрилдөөнүүдые тохёолдуулдаг шухала асуудалнуудай олонхи шиидхэгдээгүй гээд Коллинз хэлэбэ.

Буу зэбсэг ехээр бэлдэлгэ аюулгүй байха харгы замаар абаашахагүй, харин хүн түрэлтэниие усадхан hалгаха хэрэг болоно гээд Коллинз мэдүүлээ. Дары хэмжээнүүдые абаагүй hаа, бидэнэр хосорхобди гэжэ үгэ хэлэгшэ hанамжалба.

Бэеэ абанги оронууд эб найрамдал тогтоохо тэмсэлдэ ехэ үүргэтэй байха гээд Коллинз тэмдэглээ.

Хэрбээ эб найрамдал тогтоохо хүсэлтэй hаа, дайн байлдаанда бэлдэ гэhэн hаналые бэеэ абанги гүрэнүүд буруу гэжэ мэдэрхэ ушартай.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь hарада Советскэ Союз ядерна туршалга хэжэ, алдуу гаргаа гэжэ Коллинз hанамжалба.

Ямаршье гүрэнэй ядерна туршалга хэхые конгресстэ хабаадагшадай буруушаахые Коллинз уряалаа. Хүн зон, гүрэнүүд хоорондоо этигэлсэдэг болохо ёhотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Мароккын түлөөлэгшэ **Моктар Абаруди** совет арадта, тэрэнэй правительствада ехэ баяр хүргэбэ. Зол жаргалай харгы зам бэдэржэ ябаhан хүнүүдые совет орондо айхабтар хүндэтэйгөөр угтаа гэжэ Моктар Абаруди хэлээ. Алжирай арадай агууехэ илалта туйлаhаниие үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Өөрынгөө Эхэ оронние хүсэдөөр сүлөөлхэ зорилго марокканецууд табина гээд Моктар Абаруди үргэлжэлүүлбэ. Тодорхойлбол, хариин сэрэгэй баазануудые үгы хэжэ, Мароккын экономикые хариин монополинуудай мэдэлдээ байлгаха ушарые болюулха хэрэгтэй гэжэ Мароккын түлөөлэгшэ hанамжалаа.

Гадна аграрна реформо бэелүүлхэ, хариин эзэмдэлгэ доро байhан Мароккын газар бусааха хэрэгтэй гэжэ Моктар Абаруди тэмдэглэбэ.

Франци хадаа Реганда «холисогүй» атомна бомбо тэhэлнэ гээд номнол тараагдана. Энэ номнол худал хуурмаг удхатай гэжэ Мароккын делегат тодорхойлбо. Сахарада Франциин хэдэг туршалгануудhаа уламжалан, ядерна зэбсэг ехээр бэлдэгдэнэ. Гадна национальна бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэдэг Африкын арадуудта энэнь нүлөө үзүүлхэ зорилготой. Тиимэhээл Мароккын арад зон Франциин хэдэг атомна туршалгануудые сэхэ шууд буруушаадаг байна.

Марокко до үшөө шиидхэгдээгүй шухала асуудалнууд олон. Тиимэhээ буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо хүсэлтэй тодорхой ямаршье үүсхэлые марокканецууд бүри мүhэн дэмжэнэ гэжэ Моктар Абаруди хэлэбэ. Ямар бэ даа орондо хархис засаг түрэ бэхижүүлхын түлөө империалистнууд оролдодог. 12 миллион марокканецууд энэ хорото аашыень сэхэ шууд буруушаана. Бидэнэр империалис этэгээдүүдэй үгэсэлгэнүүдтэй хамтаараа тэмсэхэ ёhотойбди. Арсалдаха саг hалаа. Мүнөө бодото хэмжээнүүдые абаха саг ерээ!—гэжэ Мароккын түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

—Манай конгресс хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй эгээ ехэ уулзалга болоно, —гэжэ Швециин парламентын гэшүүн **Аугуст Спонгберг** тэмдэглэбэ. Конгрессэй шиидхэбэринүүд эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй зам заагша болохо байха гээд, үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ.

Оронуудай хоорондо шахардуу шанга харилсаанууд тохёолдонхой. Энээндэнь ехээр hанаата бологдоно гэжэ А. Спонгберг хэлээ. Бэе бэедээ этигэлсэхэгүй ябадалhаа шалтагаалан, тулалдаан боложо магад. Эб найрамдал тогтоогдохо гү, али дайн байлдаан эхилшэхэ гү гэhэн бодол манай hанаанда хододоо ороно. Ядерна бомбын хойшолонгуудай ямар байхые тодорхойлхонь бэрхэшээлтэй.

Швециие ядерна зэбсэгтэй болгохо хэрэгтэй гү, али үгы гү гэhэн асуудалда Швециин хүн зон hаяхан харюусаа hэн гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Тиихэдэ олонхи шведүүд ядерна зэбсэг хэрэггүй гээд мэдүүлhэн байна.

Бомбогүйгөөр радиоактивна зүйлнүүдээр ажамидаралда хоро хүргэгдэжэ болохо. Тиимэhээ ядерна зэбсэг туршалгые болюулха, тэрэниие хорихо хэрэгтэй гэжэ, Швециин түлөөлэгшэ хэлэбэ.

Атомна зэбсэг хэрэггүй гээд хүн бүхэн мэдүүлхэ ушартай гэжэ Спонгбергын хэлэхэдэ конгрессэй делегадууд альга ташажа угтаба.

Конгресстэ хабаадахаяа Советскэ Союз ерэhэн хүнүүдые эрхимээр угтаа гэжэ эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг эхэнэрнүүдэй США-гай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ **Рут Гэйдж Колби** тэмдэглээ. Хүн түрэлтэнэй ехэ аюулда ороод байхада конгресс нээгдэбэ гээд Рут Гэйдж үргэлжэлүүлбэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлээ улам шангадхая гэжэ, конгресстэ хабаадагшадые Гэйдж уряалаа.

Ядерна туршалгануудые хэхэ, дайн байлдаанда бэлдэхэ ябадалые США-гай эхэнэрнүүдэй түлөөлэгшэ буруушааба.

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөндэ хабаададаг эхэнэрнүүдэй жагсаал, аяншалганууд тухай Америкын делегат хөөрэжэ үгэбэ.

Дэлхэйн хуби заяан агууехэ хоёр гүрэнүүдhээ дулдыдана гээд мэдэнэбди гэжэ Р. Гэйдж тэмдэглэбэ. Тиимэhээ Советскэ Союзай эхэнэрнүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохо гээшэ ехэ удха шанартай гээд Америкын эхэнэрнүүд тоолоно. Эб найрамдал тогтоохо тэмсэлдэ эхэнэрнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ ушартай гэжэ бидэнэр этигэнхэйбди гээд, Америкын түлөөлэгшэ хэлэhэн байна.

Сириин түлөөлэгшэ **Халиль Каллас** Холбоото Штадуудай толгойлдог уласхоорондын империализмые шүүмжэлэн муушалhан үгэ хэлэбэ.

— Хэрбээ үгэсэлгэнүүдые империализмын ходо хэжэ байгаагүй hаань, Сириие тойроод империалистнуудай сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй, баазануудай бии болгогдоогүй hаань, национальна экономикоёо, соёл культураяа, ниитын харилсаануудые хүгжөөхэ талаар hураггүй ехэ амжалтануудые туйлаха hэмди,— гэжэ Халиль Каллас үргэлжэлүүлээ. Бидэнэр политическэ талаараа бэеэ даанхай болообди. Зүгөөр ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүд, тодорхойлбол, СЕНТО гэдэг маанадта нүлөөлhөөр. Америкын зургаадахи флот, дүтын Зүүн зүгтэхи империализмын гол түшэг тулгууринь болгошо Израиль, хододоо маанадта аюул тохёолдуулна.

Эрхэ сүлөө олохын түлөө миллион гаран хүбүүд, басагадаа алуулhан баатарлиг Алжирай арадта Халиль Каллас халуун амаршалга хүргэбэ. Үсөөхэншье арад зоной богоолшолгоhоо сүлөөрхэ тэмсэлдэ колонизаторнуудай буу зэбсэг туhалхаяа болёо гээд Алжирай жэшээ харуулна гэжэ Халиль Каллас хэлэhэн байна.

Холбоото Штадуудай дэмжэлгээр Англи Персидскэ тохой шадар хорото аашануудые бэелүүлнэ. Энээнээ болюулагты гэжэ бидэнэр эрилтэ табинабди.

Манай Эхэ орон империалис этэгээдүүдэй үгэсэлгэдэ хэдышье хабаадаагүй, хабаадахашьегүй байха. Тиимэhээ эб найрамдал тогтоохо, арадуудта эрхэ сүлөө олгохо тэмсэлэй хэрэгтэ үнэн сэхэ байха гээд Халиль Каллас тэмдэглээ. Мүнөө үе сагта эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг хүсэнүүд бүлюу байна. Арадууд сэхэ шууд тэмсэжэ, бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, бүгэдэниитын эб найрамдал тогтоохо хэрэг бэелүүлхэ гээд бидэнэр этигэнэбди.

Уласхоорондын харилсаануудта бэе бэедээ этигэлсэхэ, бэе бэеэ ойлголсохо ёhо гурим хэрэглэдэг болохын түлөө манай ороной арад зон, правительство бүхы зохихо хэмжээнүүдые абаха байна гэжэ, Югославиин делегациин хүтэлбэрилэгшэ **Младен Ивекович** мэдүүлээ.

Манай зүбшэхэ зорилгоhоо шухала удхатай асуудал мүнөө үедэ байхагүй. Дайн байлдаае усадхаха гээшэ тон шухала удхатай. Амгалан ёhоор зэргэ оршон байха ёhо гуримуудые сэхэ шууд бэелүүлхэ нэгэл харгы зам бии.

Бэеэ абанги оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Белградта, ондоошье газарта болоhон конференци, зүблөөнүүд буу зэбсэг хуряаха асуудал шиидхэлгэдэ туhа нэмэри оруулаа гээд Ивекович үргэлжэлүүлээ.

Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха гол гуримууд тухай Советскэ Союз США хоёрой үгэеэ ойлголсоhониие бүхы дэлхэйн хүн зон аргагүй hайшаалтайгаар угтаа hэн гэжэ, Югославиин делегат hануулба. Буу зэбсэг хуряаха тухай гуримууд тунхаглагдаhан байна. Энэ гуримууд тухай Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци, 18 гүрэнүүдэй хабаададаг Женевын комитедтэ хэлсэгдэhэн юм. Буу зэбсэг хуряаха асуудалые шиидхэлгэдэ шэнэ ёhоор хандадаг боложо байhаниие эдэ бүгэдэ тодорхойлно гээд Югославиин түлөөлэгшэ хэлээ.

Колониальна дарлалта доро мүнөө хүрэтэр зобожо тулижа байhан 70 миллион хүнүүдые түргөөр сүлөөлхэ шухала гэжэ Ивекович мэдүүлбэ.

Атомна зэбсэгүүдые замбуулин дайдада туршалга бүхы хүн түрэлтэндэ аюул тохёолдуулна. Эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүд хамтынгаа хүсөөр шэнэ дайн байлдаае саража, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлжэ шадаха гээд найданабди гэжэ Югославиин делегат хэлээ.

Эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ хабаадаха гээшэ уялгамни болоно гээд, Венгриин католическа епископ **Ендрэ Хамваш** мэдүүлhэн байна. Хүн зон нэгэдэжэ, дайн байлдаанай аюулые усадхаха, буу зэбсэг хуряалга бэелүүлхэ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Буу зэбсэг бэлдэхэдэ гаргашалагдадаг зөөри зөөшэ багаар хүгжэнги оронуудай арадуудта туhаламжа болгон хэрэглэгдэхэ ушартай гээд епископ үргэлжэлүүлбэ.

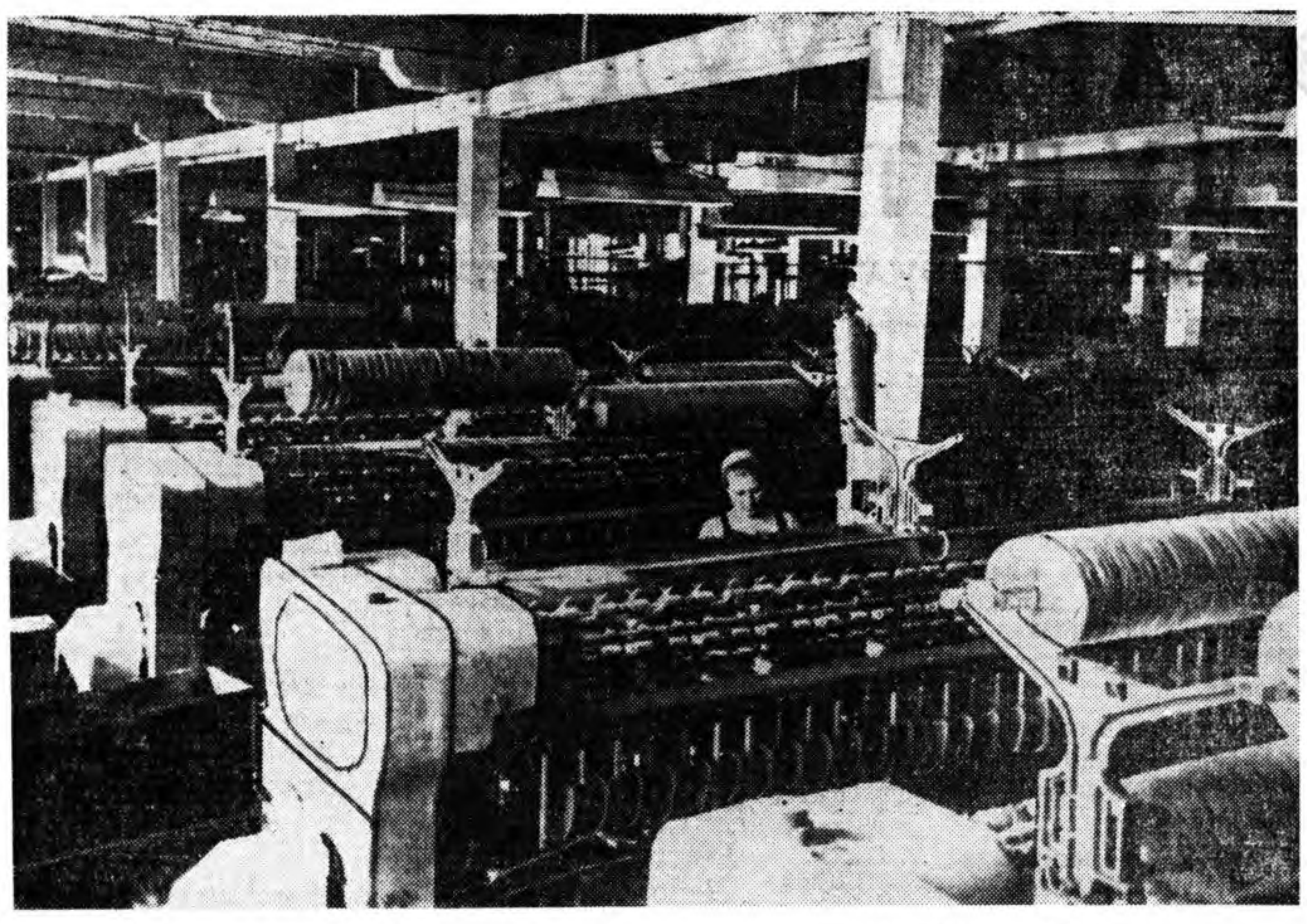
Монголой делегациин толгойлогшо профессор **Д. Тумур-Очир** үглөөнэй заседаниин түгэсхэлдэ үгэ хэлэбэ. Конгресстэ хабаадагшадай hайнаар ажаллахын түлөө тон hайн байра байдал түхеэрhэндэнь Советскэ правительствада, тэрэнэй толгойлогшо, эб найрамдал тогтоохын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг Н. С. Хрущевто, эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедтэ, Москвагай бүхы хүн зондо Д. Тумур-Очир үнэн зүрхэнэй баяр хүргэбэ.

Хэрбээ буу зэбсэг бэлдэлгэдэ hомологдодог бүхы зөөри зөөшэ багаар хүгжэнги оронуудта зорюулбал, эдэ оронууд тон богонихон болзор соо мүнөөнэйнгөө гээгдэнги байдалhаа гаража, ехээр хүгжэнги оронуудай хэмжээндэ орохо hэн гэжэ Монголой делегат тэмдэглэбэ.

Америкын империалистнууд Номгон океан шадар ядерна туршалгануудые үргэлжэлүүлhээр. Тиигэжэ эдэ этэгээдүүд арадуудай хүсэл эрмэлзэлгые хараада абанагүй гэжэ Монголой түлөөлэгшэ хэлэбэ.

Конгресстэ зорюулжа МНР-эй правительствын толгойлогшо Юмжагиин Цеденбалай эльгээhэн амаршалгые Д. Тумур-Очир уншаба. Буу зэбсэг түргөөр хуряахын түлөө эб найрамдалда дуратай арадуудай хэдэг тэмсэлдэ энэ агууехэ хурал ехэ хубита оруулха гээд амаршалга соонь хэлэгдэнэ.

Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо асуудалнуудта зорюулагдаhан бүхэдэлхэйн конгрессэй мүнөөдэрэй үдэшын заседанида СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Н. С. Хрущев** ерэбэ. Конгрессэй делегадууд нүхэр Н. С. Хрущевые нэрьесэ альга ташажа угтаа. Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха шухалын шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай ямар хараа шугам баримталдаг байhаниие нүхэр Н. С. Хрущев заседанида тодо hоноор хэлэжэ үгэбэ. Нүхэр Хрущевой үгэ хэлэхые конгресстэ хабаадагшад айхабтар анхаралтайгаар шагнажа, оло дахин альга ташаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ноохо зэрдэг цехэй автомат түхеэрэлгэнүүд харуулагдана.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Үнэтэ дурадхалнууд

Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ түйлаха гэһэн асуудал промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй мүнөө үеын гол зорилгонуудай нэгэн. Энэ хүдэлмэри Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадта муу бэшээр табигданхай. Үдэр ерэхэ бүри комбинадай техническэ кабинедтэ уралан нарижуулагшын дурадхалнууд олоор ороно. Жэлэй эхинһээ хойшо ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ, продукциин шанарые һайжаруулгада зорюулагдаһан 146 дурадхал орооһон байна. Эдэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээд байхада, жэл соо 39 мянган түхэригэй арбаалалта хэхэ арга олгохо юм.

Уралан нарижуулагшад хүдэлмэридэ механическа цехэй хүдэлмэришэд илангаа эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр жэлэй түрүүшын хахад соо аша үрэ ехэтэй хэдэн дурадхал нэбтэрүүлжэ, 5,2 мянган түхэриг арбалба. Уралан нарижуулагшад Сидоренко, Фатеев, Зайцев гэгшэд мал үсөлдэг цехэй түхеэрэлгэнүүдтэ олоор хэрэглэгдэдэг ролигуудые шудхаха шэнэ арга зохёожо, ажалайнгаа бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлжэ шадаа.

Модо хюрөөдэдэг рамын механик нүхэр Никулин механическа цехэйхидһээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Энэ уралан нарижуулагша модо зөөдэг транспортёр шэнэдхэн хубилгажа, эндэхи хүдэлмэришэдэй ажалые 10 процентээр хүнгэдхэхэһөө гадна, цехэй модо хюрөөдэлые нилээд ехээр дээшэлүүлээ. Үсэлэлгын цехтэ малай арһа үбшэдэг хуушарһан түхэлэй машина арһа хахалдаг байһан юм. Үйлэдбэриин талмайн бага дээрэһээ шэнэ машина тодхохо арга байгаагүй. Уралан нарижуулагшад Ройтберг, Дюмина, Пивоваров гэгшэд цехэй конвейерһэ түхеэрэлгые шэнээр таарулан табижа, малай арһа үбшэхэ шэнэ машина тодхоо. Энээнэйнь ашаар тус цехэй хүдэлмэришэд халаан соо урдынхиһаа һураггүй олон мал үсэлдэг болобо.

Консервнэ заводой үйлэдбэри комбинадай алишье завод, цехэй үйлэдбэриһөө орёо, ажал ехэтэй гэхшэ. Жэшээнь, мяханай консервэ гаргахада, банка бүхэндэ мяха, өөхэ, дабһа, перец, лаврово набшаһа гэхэ мэтэнүүдые тус бүридэнь хэмжүүртэйгээр хэхэ гэхшэ ехэ хүдэлмэритэй хэрэг. Энээнэй олон хүдэлмэришэд ехэ сагаа барадаг байгаа. Уралан нарижуулагшад Немочин, Васильев гэгшэд эдэнэй эдэ зүйлнүүдые онһоон аргаар банкада хэхэ түхеэрэлгэ зохёоһон байна. Тэрэнь хэдэн һарада амжалтатайгаар ашаглагдажа байнхай. Жэл соо хэдэ мянган түхэриг арбалаалта үгэхэһөө гадна, энэнь ажалһаа олон хүниие сулөөлжэ, ондоо ажалда табиха арга олгоһон байна.

Г. Харченко.

Баян олзотой бусана

Хүндэ ашаатай моторно онгосонуудай һубарилдан, Байгал далайн уһа зүһэһөөр ерэхэнь үглөө бүхэндэ харагдана. Эдэмнай Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад. Тэдэнэр һунинһөө далай дээрэ губшуураа табижа хоноод, арбаантай тарган омолиин баян олзотой эрьедэ үдэр бүри бусана. Мүнөө ямаршье аадар бороо, һалхи шуурганһаа загаһашадай айнгүйгөөр хүдэлмэрилхэ халуун хаһа оронхой.

Баир Федоров, Иннокентий Данеев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг губшуурышадай звенонууд загаһашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Үнгэрһэн июнь һарада эдэ звенонууд 15 центнер загаһа бариха даалгабаряа 103 центнерээр хүргэжэ, түсэбөө аяар 655 процент дүүргэбэ. Тэрэшэлэн Федор Балданов, Александр Алганаев гэгшэдэй звенонууд баһал һайнаар хүдэлмэрилжэ, һарынгаа даалгабаринуудые 600 процент хүрэтэр дүүргэнхэй.

Республикынгаа загаһашадай дунда шалгаржа, һайшаал магтаалда олон дахин хүртэһэн тус колхозойхид гансахан июнь һарада 1074 центнер загаһа гүрэндэ тушааба. Эрхим һайнаар ажаллаха, бултанда жэшээ харуулһан нүхэд Федоровой, Данеевэй звенонуудта колхозой правлениин, партиина организациин дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар һаяхан барюулагдаа.

Далай дээрэ гараһан лэ сагтаа, губшуураа хаяһан лэ газарһаа загаһан шүүрдэгдээд абтадаггүй. Байгал далайн энэ баялигые барихын тула нилээдгүй хүшэ хүлһөө гаргаха, унтаха нойргүйгөөр ажаллаха хэрэгтэй. Гаднэ загаһашалгын баян дүй дүршэл хэрэгтэй гэхшэ. Алзон Антроповой даадаг бригада иимэ дүй дүршэлөөр баян, шадабари мэргэжэлтэй бригаданаудай нэгэн юм. Тус бригадыхид удаан саг соо табигдадаг губшуурта хүдэлдэг. Тэдэнэр омолиин һүрэгүүдэй ябамаар газарнуудые шэлэн, губшуурнуудые удаан сагта табидаг байна. Һүүрэрнь губшуураа үдэр бури эрьежэ, ороһон загаһаа сагсоонь абадаг байха юм.

Загаһа агнаха дүршэлөөр баян нүхэд Екатерина Сотнич, Николай Соболев, Николай Баннов, Николай Алсыков болон бусад эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэриилдэг дээрэһээ колхоз соогоо хүндэтэй нэрэтэй болонхой. Ингэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз байгша оной түрүүшын хахадта загаһа бариха түсэбөө хоёр дахинһаа үлүүгээр дүүргэбэ.

Б. Сотнич.

Замай холо руу зоригш...

Мүнөө үеын манай ороной совет залуушуул өөһэдынгөө бэлиг шадабари, һуража олоһон эрдэм бэлигээ Эхэ оронойнгоо улам саашаа һалбаран бадаралгада зорюулдаг гэхшэ ааб даа. Тэдэнэр дунда һургуули дүүргэнгээ һүүлээ үйлэдбэри, колхоз, совхозуудта хэдэн жэлэй туршада ажал хүдэлмэри хэжэ, өөһэд өөһэдынгөө дуратай мэргэжэл шэлжэ олодог. Удаа тээнь тэрэнэйнгээ онһо уудалан, ёһотойл мэргэжэлтэ болохоор дээдэ һургуулинуудта ошожо һуралсадаг һайн һайхан заншалтай болонхой. Энэньшье гайхалтай бэшэ юм бэзэ. Юуб гэхэдэ, манай орондо коммунизмын общество байгуулжа байһан үедэ эрдэм бэлигтэй мэргэжэлтэд хаа хаанагүй хэрэгтэй болодогынь мэдээжэ. Жэшээ болгон, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда һуралсагшадыешье абаад үзэе. Эндэхээмнай жэл бүхэн хэдэн зуугаад залуу мэргэжэлтэд — багшанар замай холо руу бэеэ зэһэлэн хүбүүд, басагадые Эхэ орондоо дуратайгаар, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зоригтойгоор хото, хүдөө эльгээгдэжэл байдаг.

Институтда заочноор, ажаллажа байгаад, үдэшын факультедүүдтэ һуралсагшад олон. Һуралсагшад энэ жэлдэ хэлэ бэшэгэй, литературын, биологиин факультедүүдые 40-өөд студентнэр дүүргэжэ, дипломтой болоожо, өөһэдынгөө зорилон ажалай арюун замда гараба. Институт дүүргэһэндэ зорюулагдаһан баяр ёһолол үдэшэлгэн һаяхан эндэ болоо. Үдэшэлгэ дээрэ суглараһан багшанар залуу мэргэжэлтэдэй ажалдаа амжалта түйлажа, бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулжа ябахыень юрөөһэн байна.

— Таанадай гаталжа гараһан һуралсалай зам нүгөөдэ — үдэр, заочноор һуралсагшадһаа ондоо илгаатай. Юуб гэхэдэ, ажаллажа байгаад, таһалгаряагүй үдэшэндөө һуралсаха гэхшэмнай тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Тиибэ ябабашье һаань, үсэд нэтэрүүгээр һуралсажа, урдаа табиһан зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлһэндэтнай баярые хүргэнэб, — гэжэ институдай гүрэнэй шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Ж. С. Сажинов хэлээ.

Комиссиин табиһан асуудалнуудта хэн ямараар, хэр зэргэ харюусаа хаб гээд хараха болоо һаа, бултадаа һайн бэлэдхэлтэй ерэһэн байна. Студентнүүд Улаан-Үдын гурбадахи һургуулиин ород хэлэнэй багша Пермякова, совнархозой хүдэлмэрилэгшэ Леонова, Улаан-Үдын шэлэй механизированнэ заводой парткомой секретарь Полуянов, МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ Окунев, «Электромашина» заводой кадрнуудай таһагые даагша Алексеев, багша Греков болон бусад шэлэн абаһан мэргэжэлээ гүнзэгыгөөр шудалжа, бүхы асуудалнуудтаа һайн, тоб гэмэ харюунуудые үгэжэ, комиссиин гэшүүдые баясуулаа.

Үнэхөөрөөшье институдай үдэшын факультедүүдтэ һуралсагшад холын хараата түсэбтэйгөөр һуралсаа үргэлжэлүүлһэн, ёһотойл «баатарнуудшье» гэхэдэ алдуу болохогүй ха. Ушар ёһынь хараха, шэнжэлжэ үзэхэдэ, үдэртөө долоон часай турша ажаллаһанай удаа, үдэшэндөө һуралсаха гэхшэмнай гайтайхан лэ хэрэг ааб даа. Энэ асуудалда бэеэ зоригшодто али болохоор туһаламжа үзүүлһэн түрэл парти, правительстводаа үнэн зүрхэнэй баярые хүргэжэ, Эхэ орондо туһатай, һайшаалтай юумэ хэлэсэхээр хэхээдэшье бэлэн гэжэ үдэшэлгэн дээрэ хэрюугай үгэ хэлэһэн залуу багшанар нэрьемэ альга ташалган доро мэдүүлээ.

— Арадай гэгээрэлэй «хадаланда» табигдаһан таанад, ерээдүйн залуушуулые коммунизмын сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа элсүүлхэ байнат. Тиимэһээ институт дүүргээбди гэлдээд мини һуунгүй, өөһэдынгөө мэргэжэл шадабари, үндэһэн — ород хэлэеэ улам саашань гүнзэгыруулхын түлөө ходоо оролдожо ябагты, — гэжэ факультедэй декан М. П. Хабаев юрөөгөө.

— Ажабайдалдаа, ажалдаа амжалта түйлажа, арадай гэгээрэлэй замай за...

луурышадай тоодо оролсожо, маанадаа баясуулжа байхытнай хүсэнэбди, — гэжэ институдай багшанар залуу мэргэжэлтэдтэ хэлэһэн байна.

Удаань институд... ратурын факультед... федрые даагша нүх... Соктоев хүхэ гадар... ломуудые институт... шэдтэ барюулна... абагшадай дунда А... Бадмаевич Соктое... гаадахи класста һур... багшалһан Вера М... на Пермякова бии.

— Багшадаа дипл... рюулха золтой ба... гээд, Александр Б... нүхэр Пермяковада... энгэртэ зүүхэ ак... сэ тэмдэг хоёрые... альга ташалган дор... рюулна.

Б. Цырем...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ... рэнэй шалгалтын ко... түрүүлэгшэ нүхэр Ж... жинов залуу мэргэж... һайн амжалта түй... юрөөгөө. 2. Лите... факультедэй кафедр... ша Л. Б. Соктоев ст... Кряновада акаде... тэмдэгыень зүүлгэж... дээрэ баяр нэмэнэ. 3... тит дүүргэһэн бүлэ... жэлтэд багшанар... дунда.

Авторай ф...

ДАРХАН СОЛОТОЙ ЭХЭНЭР

Урдань «эхэнэр хүн дархан болоо» гэжэ дуулаа һаа, гайхалсадаг байгаа. Мүнөө эрдэм, техникын үзэгдөөгүй ехээр, түргөөр хүгжэжэ байһан энэ үедэ манай Совет орондо эхэнэрнүүд дархан болоһоо байха, ямаршье орёо техникэ жолоодон хүдэлдэг болонхой. Энээндэ яахаар гайхал байхаб?!

Александра Георгиевна Дунаева онһото техникэ һайнаар шудалһан түрүү эхэнэрнүүдэй нэгэн юм. Тэрэ арбан жэлэй саада тээ ФЗУ-гай һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ Ленинэй ордено паровозо-вагонно заводто эльгээгдэһэн байгаа. Һургууляа һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, токарин мэргэжэлтэй болоһон Александра басаган «ДИП-200» маркын станогто хүдэлжэ эхилээ һэн.

Түрүүшын үедэ элдэб бэрхэшээлнүүд тэрэндэ тохёолдодог бэлэй. Хэды бэрхэшээлтэйшье һаань, урагшаа һанаатай, зориһоной хүрэжэл һададаг энэ басаган тэдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаа. Һургуулида олоһон мэргэжэлээ бодото ажал дээрэ хэрэглэхэдэнь, ахамад нүхэдынь тэрэндэ туһалхан, ойлгоогүй юумыень ходо заажа үгэдэг һэн.

Жэлһээ дээшэ хүдэлмэрилөөд байхадаа, нүхэр Дунаева хуушанай токарьнуудһаа дутуугүйгөөр нормоёо дүүргэдэг болоо. Мүнөөшье токарь мэргэжэлтэй эхэнэрнүүд үсөөн ааб даа. Энэ ажалдамнай дангаа эрэшүүл хүдэлдэг ха юм. Мүнөө Александра Георгиевна элдэб орёо детальнуудые бүтээдэг токарна станого таһаа хурган дадлаяр мэдэхэ, нюдөө аняад хүдэлгэжэ байхаар болонхой. Тиимэл хадань заводой механическа цехэй хүтэлбэрилэгшэд тон харюусалгатай, нарин детальнуудые бүтээлгэ уран гартай Дунаевада ходо найдадаг болоһониинь дэмы бэшэ.

— Шэнээр бүтээгдэһэн деталиин хэмжүүр гэхшэ тон шухала асуудал. Хэрбээ тэрэниие бүтээһэн токариин нэгэхэн миллиметрээр алдуу гаргаа һаань, хабсаргалга дээрэ таарахаяа болидог. Александра Дунаевагай бүтээһэн детальнуудые хабсаргахада урматай даа, — гэжэ, механическа цехэй слесарь-хабсаргагшад мэдүүлдэг байна. Энэ баримта нүхэр Дунаевагай ямар шанартай продукци үгэдэг байһанай бодото гэршэ болоно.

Станогуудта хэрэглэгдэдэг шпилькэ тошылдохо нормо 25 минута юм. Энээниие нүхэр Дунаева оройдоо 15 минута соо бэлэн болгоно. Бүтээһэн бүхы детальнуудынь хэзээдэшье эрхим шанартай байдаг. Иимэл хадань Александра Георгиевнада байгша оной май һарада коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсан, халаан бүхэнһөө нормые холо үлүүлэн дүүргэдэг, бултанда жэшээ харуулдаг дээрэһээнь Александра Дунаеве сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь заводойнгоо эхэнэрнүүдэй советэй, профсоюзай цеховой комитедэй гэшүүнээр һунгаһан байна.

Д. Дармаев.

1000 тонноор үлүүлбэ

Галуута Нуурай шахтёрнууд өөһэдынгөө һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ажалай вахтада жагсажа, шэнэ амжалтануудые түйлажа эхилбэ. Геннадий Шубинай хүтэлбэрилдэг нэмэл аргаар «хара алта» малтадаг участогай хүдэлмэришэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Тэдэнэй дунда Александр Корольков, Семен Шевченко гэгшэдэй эрхилдэг коммунис ажалай арюун нэрэдэ хүртэһэн бригаданууд үдэрэйнгөө даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэшэлэн Георгий Брылев, Игорь Сивирин, Анатолий Мантров гэгшэдэй алхалдаг экскаваторнуудай хүдэлмэришэд мүн лэ үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Экскаваторщигууд 930 тонно нүүрһэ автосамосвалнуудта тээхэ нормоёо 1200—1300 тонно хүрэтэр дүүргэнэ. Тэдэнэр зарим үдэртэ 5717 тонно хүрэтэр нүүрһэ малтана.

Алхалдаг экскаваторай машинист Петр Балалаечников өөрынгөө туһалагша Николай Лоншиковтой нэгэ халаан соо «МАЗ» маркын 300 шахуу машинануудта «хара алта» тээгээ. Ашаалһан нүүрһэнэйнь хэмжээ 1300 тонно болобо.

Нээмэл аргаар шулуун нүүрһэ малтадаг участогой хүдэлмэришэд хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Тус участогайхид үнгэрэгшэ июнь һарын түсэбһөө гадуур 10 мянга гаран тонно нүүрһэ малтабад. Нүхэр Слюнкинэй хүтэлбэрилдэг 66-дахи лавын шахтёрнууд июнь һарынгаа түсэбһөө гадуур 53 тонно һайн шанартай нүүрһэ малтаа.

Р. Балданов, манай корр.

Сагай уларил

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэлэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика дотурнай бага зэргэ үүлэтэй байха. Зарим нютагуудта бороо орохо. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэдэ 15—17, үдэрынь 23—25 градус дулаан байха.

Июлиин 13—14-дэ республикада сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим газарта бороо орохо, һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта һүниндөө 4—9, урда аймагуудта 10—15 градус, үдэрынь 24—29 градус дулаан байха.

Бригадын совет

Ара-Хэрээтын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригаданнуудта байгуулагдаһан совет ажалаа зүбөөр эмхидхэхые оролдоно. Тэрээндэ олон асуудалнууд зүбшэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, Ара-Хэрээтын бригадын совет дээрэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг. Соведэй гэшүүд сааһанхи ажал тухайгаа хөөрэлдэхэһөө гадна, ажалай журам нарианаар сахина. Ниитын журам эбдэдэг болоод, ажалда ябадаггүй залхуу залихай хүнүүд бригадын соведтэ зүбшэгдэнэ. Жэшээнь, колхозой гэшүүн С. Синицын архи уугаад, хэдэн үдэр ажалдаа гараагүй һэн. Энээн тушаа бригадын соведтэ хэмжээн абтаба.

Бригадын совет гэшүүдһээ ороһон гуйлтануудые хаража үзэнэ, мүн курортнуудта ошохо путёвконуудай ерэхэдэ, хэндэ үгтэхэ байһыень хэлсэдэг. Иимэ хүдэлмэри ябуулжа байхадаа, бригадын совет колхозойнгоо правлениин хүдэлмэридэ горьтой туһална гэхшэ.

Н. Куртошин.

Холын областьнуудһаа

Улаан-Үдын Горкоопторгын хүдэлмэрилэгшэд эд бараанай эрьесын хахад жэлэй түсэб 112 процент дүүргэбэ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 76 мянган түхэригэй эд бараа худалдаһан байна.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри элбэг болгохын зорилгоор, Горкоопторг Омско область, Краснодарска хизаарһаа болон бусад газарнуудһаа 5 вагон гахайн саала асараа.

К. Димов.

Пенсионер Цыденжапова... жэшээ абагты

Залуу ябахадаа Цыденжапова Санжад үшөө «ТОЗ» гэжэ нэрэтэй хамтын ажалда ороо һэн. Колхоздо Санжадай хэзээ ажалынь үгы шахуу. 1939 оноһоо хойшо мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Арбан юһэдэхи жэлээ мүнөө һаалишанар ажаллажа байнхай. Эсэшэ сусашагүй хүдэлдэг энэ малшан түсэб, даабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг. Үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлһэнэйнгээ түлөө колхозойнгоо правлениин зүгһөө нэгэтэ бэшэ мүнгэн шанда хүртэһэн, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Нёдондо хабар 55 наһа гүйсэжэ, колхозойнгоо хамтын суглаагаар пенсидэ гарахаар дурадхагдабашье, Санжад хүлээжэ амархамни гэжэ һууһагүй.

Мүнөө нүхэр Цыденжапова шэнээр эмхидхэгдэһэн хайнагай фермэдэ һаалишанаар хүдэлнэ. Даажа абаһан 16 эхэ хайнагай, 9 бурууднуудаа энэ жэлэй бэрхэшээлтэй үбэлжээгээр нэгэшье хороолтогүйгөөр адуулжа, ондо оруулһан байна.

Бүхы үнеэдэйнь зурганнинь шэнээр тугаллаха гунжад юм. Мүнөө үедэ энэ һаалишамнай 12 тугал абанхай, үлөөшэ дүрбэнинь һаяар тугаллаха.

— Хайнаг үхэр... һайнаар харууһала... мал болохонь ехэ... илангаа шэнээр... хайнагууд харууһа... байдаг, — гэжэ Санж...

Үнгэрэгшэ жэлдэ... денжапова 10 хайн... тэй байжа, үнеэ... 800 литр һү һааха... жэ, тэрэнээ нэрэт... гөөр дүүргэһэн һэн. ... үнеэн бүриһөө 850... һааха уялга абаад... үгэдөө хүрэхын тула... тэйгээр ажаллажа...

Олон жэлдэ хүд... дүршэл ехэтэй боло... мэргэжэл шадабар... хүдэлдэг залуу һаа... ха Ринчинова, Дул... ва, Дулма Мархаев... энэрхы сэдьхэлээр... дэг, али болохо... ходоошо туһалдаг...

Нүхэр Цыденжапо... дай үшөөл оло... элүүр энхэ ... «Байгал» колхозой... бултадаа хүсэнэ.

Д. Ян...

Захаамин.

Редакторай ... М. Н. Н...

Манай адрес, телефон

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 2... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редак... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной ж... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советско... тельства—47-59, промышленности, транспорта, инфор... 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корре... — 35-95, бухгалтерия — 37- 32. Для меж... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н 00922. Зак. ...